

توراه اور • پاراشاها • לך • 4

והבדילה הפרוכת לכם

«و پرده‌ای برای شما جداکننده خواهد بود»

حائلی که میان عوالم قرار دارد، پوشش بیرونی (Chashmal, חשמל), ریشه در مرتبه‌ای بالاتر از آنچه می‌پوشاند دارد؛ مانند تمثیلی که تنها ذهنی بزرگ می‌تواند بسازد. همین پوشیدگی است که آفرینش «چیزی از هیچ» را ممکن می‌کند. پردهٔ **קליפת נוגה**, یعنی پوستهٔ نورانی (kelipas nogah), که در زیر آن قرار دارد، همان «پیش‌پوست» است که انسان برمی‌دارد؛ این کار از راه پالایش روزهای هفته و نیز از راه ختنه انجام می‌شود، تا **ה'** در پایین، همان‌گونه که در بالا، آشکار شود.

تقدیم به افتخار

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

پدر **ר'ה**, رب لیوی بیتسخاک

LikuteiTorah.com

پاراشای حسیدی

/likuteitorah.com/fa/torah-ohr/lech-lecha/4

مقصود اصلی

حائلی که میان عوالم قرار دارد، پوشش بیرونی (חשמל, Chashmal)، ریشه در مرتبه‌ای بالاتر از آنچه می‌پوشاند دارد؛ مانند تمثیلی که تنها ذهنی بزرگ می‌تواند بسازد. همین پوشیدگی است که آفرینش «چیزی از هیچ» را ممکن می‌کند. پردهٔ קליפת נוגה، یعنی پوستهٔ نورانی (kelipas nogah)، که در زیر آن قرار دارد، همان «پیش‌پوست» است که انسان برمی‌دارد؛ این کار از راه پالایش روزهای هفته و نیز از راه ختنه انجام می‌شود، تا ה' در پایین، همان‌گونه که در بالا، آشکار شود.

در هر بخش: متن عبری، سپس ترجمه، و پس از آن توضیحی کوتاه زیر خطی طلایی. شماره‌های کوچک در متن عبری، یادداشتهای پایان متن هستند.

خلاصهٔ مامار

این مَمار با پرده‌های دروازه‌های معبد آغاز می‌شود؛ پرده‌هایی که «برای عفاف» آویخته بودند، حتی هنگامی که دروازه‌ها در روز باز بودند. مَمار، معبد را با فرمانروایی (מלכות, Malchus) در عالم صدور (אצילות, Atzilus) متناظر می‌سازد: شب‌ها دروازه‌های عدن بسته می‌شوند و تنها جریانی بیرونی ادامه می‌یابد؛ همان‌گونه که هنگام خواب، تنها کارکردهای فروتر بدن فعال‌اند. حتی در روز نیز نورِ درونی از حائلی می‌گذرد که آلتِ ربه (אדמו"ר הזקן)، به پیروی از עץ חיים (Etz Chaim)، آن را חשמל می‌داند: پوشش بیرونی فهم (בינה, Binah) که صفاتِ عاطفی (ז"א / זעיר אנופי, Z'eir Anpin) و بُعدِ مؤنث / فرمانروایی (נוקבא, Nukva) را از پهلوهایشان دربرمی‌گیرد و در زیر آن‌ها «کفشی» می‌سازد؛ همان حائلی که میان אצילות و בריאה قرار دارد. این پوشش، مانند تمثیل، آنچه را می‌پوشاند دربرمی‌گیرد و از آن فروتر است، اما ریشه‌اش بسیار بالاتر قرار دارد؛ از همین‌رو نامش از «חש» (חש, chash؛ سکوتِ ریشه‌اش در حکمت (חכמה, Chochmah) و בינה) و «מל» (מל, mal؛ گفتار، یعنی نمودِ بیرونیِ آن) ساخته شده است. این نکته گفتهٔ تلمود را توضیح می‌دهد که فرشتگانِ חשמל هنگامی که گفتارِ ה' به جریان می‌افتد، خاموش‌اند. کفش همچنین نوری را که به בריאה می‌رسد به «نوری مشتق‌شده» محدود می‌کند؛ از این‌رو آفرینش به صورت «چیزی از هیچ» وجود می‌یابد. در شبات (שבת, Shabbos؛ روز سبت) یک حائل میان אצילות و جهان قرار دارد و در روزهای هفته حائل‌های بیشتری هست؛ در زیر همهٔ حائل‌های مقدس، קליפת נוגה قرار دارد؛ همان پیش‌پوستی که انسان با کارِ درستکارانه در روزهای هفته پالایش می‌کند و با ختنه برمی‌دارد؛ بدین‌سان ابراهیم (אברהם) «پدرِ انبوهی از ملت‌ها» می‌شود.

طرح کلی

- 1 پردهٔ «برای عفاف»: روز و شب در מלכות**
پرده‌های دروازه‌های معبد و نظیرِ آن‌ها در מלכות در عالم אצילות؛ شب‌ها دروازه‌های عدن بسته می‌شوند و تنها نیروی حیاتِ بیرونی جریان می‌یابد، مانند هنگام خواب.
- 2 חשמל: پوشش، کفش و تمثیل**
حتی روزها نیز نورِ درونی از حائلی می‌گذرد: חשמל בינה که از مراتبِ تجلی (ספירות, Sefiros) عاطفی محافظت می‌کند و حائل میان عوالم می‌شود؛ این پوشش، مانند تمثیل، ریشه در مرتبه‌ای بالاتر از آنچه می‌پوشاند دارد، و از همین‌رو «חש» و «מל» نامیده می‌شود.
- 3 فرشتگان خاموش و «چیزی از هیچ»**
فرشتگانِ חשמל هنگامی که گفتارِ ה' آشکار می‌شود خاموش می‌مانند و هنگامی که گفتار پس می‌رود، به سخن درمی‌آیند؛ کفشی که زیر ז"א و נוקבא قرار دارد، نور را به نورِ مشتق‌شده کاهش می‌دهد، تا בריאה به صورت چیزی از هیچ وجود یابد.

تعداد حائل‌ها در زمان‌ها و مکان‌های گوناگون؛ **קליפת נוגה** به‌مثابهٔ پیش‌پوستی میان امر مقدس و امر دنیوی؛ وظیفهٔ انسان برای پالایش روزهای هفته و مقدس‌ساختن آن‌ها؛ و ختنه (**מילה**, milah) به‌مثابهٔ «مَلّ یود-هی» (**מל יודה**, mal Yud-Hei).

برداشتن پیش‌پوست، جرّقه‌ها را گرد می‌آورد («پدر انبوهی از ملت‌ها») و **מלכות** را که بالا برده شده است، یعنی «من» با نشانهٔ زاقف گادول (**זקף גדול**, zakef gadol؛ نشانهٔ وقفِ بزرگ)، از راه **יסוד** فرومی‌کشد تا در پایین آشکار شود.

حائل (פרסא, parsā) / پرده (מסך, masach) / מסך

مرز میان یک جهان و جهانِ بعدی، و به‌ویژه میان **אצילות** و **בריאה**. نور را تنها به صورتی کاهش‌یافته و «پوشیده» از آن می‌گذرانند.

חשמל חשמל

پوشش بیرونی **בינה** که **ז"א** و **נוקבא** را دربرمی‌گیرد تا نیروهای بیرونی را دور نگه دارد؛ در زیر آن‌ها به «کفش» بدل می‌شود، یعنی حائلِ میان عوالم. نامش به «חש» (سکوت) و «מל» (گفتار) بخش می‌شود.

کفش (נעל / מנעל, na'al / min'al) / נעל / מנעל

بخشی از **חשמל** که در زیر «پاهای» مراتبِ تجلی قرار دارد و با حائلِ میان **אצילות** و **בריאה** یکی دانسته می‌شود؛ متاترون (Metatron) «کفشِ حضورِ الهی» نامیده می‌شود.

نور مشتق‌شده (אור של تولדה, or shel toldah) / اور של تولדה

نوری که از حائل می‌گذرد و به **בריאה** می‌رسد: شاخه‌ای از نور است، نه ذاتِ آن؛ بنابراین همان «هیچ»ی است که «چیز» آفریده‌شده از آن پدید می‌آید.

קליפת נוגה קליפת נוגה

«پوستهٔ نورانی» در زیرِ **עשיה**، میان قداست و ناپاکی؛ همان «پیش‌پوست»ی که امر مقدس را از امر دنیوی جدا می‌کند و انسان باید آن را پالایش کند و بردارد.

چیزهای عادی‌ای که در طهارتِ قداست فراهم آمده‌اند / חולין

שנעשו על טהרת הקדש

هدفِ زندگی در روزهای هفته: فعالیت‌های عادی که با وفاداری و برای رضای آسمان انجام می‌شوند و به‌واسطهٔ قداستِ شبّات به قداست تعالی می‌یابند.

پرده «برای عفاف»: روز و شب در ملכות

1 **وהבדילה הפרוכת¹ לכם.** ² **הנה בע"ה** [בעץ חיים] (שער מ"א) ³ **מבואר שיש פרסא** (וע' בע"ה [בעץ חיים] **שער ז'** פ"ב [פרק ב']) ⁴

«و پرده (פרוכת, paroches) برای شما جدایی افکند.» اکنون، در **עץ חיים** (עץ חיים) (Sha'ar 41) توضیح داده شده است که حائل (פרסא, parsa) وجود دارد (و نیز بنگرید به **עץ حיים**, Sha'ar 7، فصل 2).

گفتار (מאמר) با آیه‌ای دربارهٔ پرده (paroches) آغاز می‌شود؛ پرده‌ای که در می‌شکان، بخش مقدس را از قدس الاقداس جدا می‌کرد. آتور ربه بی‌درنگ آن را به ایده‌ای کابالستی از **עץ حיים** اثر آریزال پیوند می‌دهد: در عوالم روحانی نیز «حائل» (parsa) وجود دارد؛ پرده‌ای جداکننده میان یک مرتبه و مرتبهٔ دیگر.

ובגמרא בכתובות (דק"ו ע"א) איתא י"ג פרוכת היו במקדש שני⁵ ז' כנגד ז' שערים כו' ופרש"י [ופירש רש"י / ופירוש רש"י] **דלצניעותא עבידי.**

و در گمارا، در **כתובות** (כתובות) (106a)، آمده است: «در معبد دوم سیزده پرده بود: هفت پرده در برابر هفت دروازه، و جز این...»؛ و راشی (רש"י) توضیح می‌دهد که آن‌ها را برای پوشیدگی ساخته بودند.

تلمود نقل می‌کند که در معبد دوم سیزده پرده بود و هفت پرده از آن‌ها بر هفت دروازهٔ صحن آویخته شده بود. راشی توضیح می‌دهد که این پرده‌های دروازه‌ای سازه‌ای نبودند، بلکه «برای پوشیدگی» بودند: تا آنچه درون بود از دید مستقیم پنهان بماند.

והיינו כי בלילה היו השערים ננעלים וכדאיתא במסכת תמיד רק ביום היו פתוחים שיהיו נכנסין ויוצאין דרך פתחי השערים והיו מוכרחים להיות פתוחים אעפ"כ [אף על פי כן] **הי'** [היה] **פרוכת לכל שער לצניעות כו'.**

یعنی شب‌ها دروازه‌ها را قفل می‌کردند، چنان‌که در رسالهٔ Tamid (תמיד) آمده است؛ و تنها روزها آن‌ها را می‌گشودند تا مردم از راه دروازه‌ها وارد و خارج شوند؛ و [با آنکه] ناگزیر بودند باز باشند، با این‌همه برای هر دروازه‌ای پرده‌ای بود تا پوشیدگی را حفظ کند، و جز این.

نکتهٔ این جزئیات چنین است: دروازه‌ها به‌هرحال شب‌ها قفل می‌شدند، پس پرده‌ها فقط روزها اهمیت داشتند؛ یعنی هنگامی که دروازه‌ها برای رفت‌وآمد مردم باز بودند. با آنکه راه ورود باز بود، آنچه درون قرار داشت همچنان پوشیده می‌ماند؛ و ما **מר** این را بر چگونگی گذر نور الهی از عالمی به عالم دیگر تطبیق خواهد کرد.

וענין זה הוא כי הנה העזרה והלשכות הם מכוונים נגד מלכות דאצילות כי למעלה במלכות יש כל הבחי' שבעזרה וגם הר הבית ת"ק אמה כמ"ש בזהר שלח לך (דקס"א ע"ב).

مقصود از این مطلب چنین است: صحن معبد (עזרה, Azarah) و حجره‌ها متناظرند با فرمانروایی (ملכות, Malchus) عالم صدور (אצילות, Atzilus)، زیرا در بالا، در Malchus، همهٔ جنبه‌هایی که در صحن هستند وجود دارند؛ و نیز کوه معبد به اندازهٔ پانصد ذراع است، چنان‌که در **זהר (זהר)**، [پاراشات] **שלח לך (161b)**، آمده است.

معبد زمینی، ساختاری را در عوالم بالا بازمی‌تاباند. صحن و حجره‌های آن متناظرند با Malchus عالم Atzilus، پایین‌ترین سفیرا در والاترین عالم؛ مرتبه‌ای که رو به عوالم پایین دارد. **זהר** حتی از کوه معبدی در عوالم بالا سخن می‌گوید که پانصد ذراع اندازه دارد.

והנה בלילה תרעין דג"ע [דגן עדן] אסתימו⁶ וכמו שנעלים השערים שערי העזרה הגם דכתי' [דכתיב] ותקם בעוד לילה⁷ ותתן טרף לביתה היינו בבחי' חיצוניות דוקא

اکنون، شب‌ها «دروازه‌های باغ عدن بسته می‌شوند»، همان‌گونه که دروازه‌ها، یعنی دروازه‌های صحن، قفل می‌شوند. و با آنکه نوشته شده است: «او درحالی‌که هنوز شب است برمی‌خیزد و برای اهل خانه‌اش خوراک فراهم می‌کند»، این کار مشخصاً در بُعد بیرونی (חיצוניות, chitzoniyus) است.

זהר می‌آموزد که شب‌ها دروازه‌های باغ عدن، جایگاه روحانی ارواح، بسته می‌شوند؛ همان‌گونه که دروازه‌های معبد قفل می‌شدند. آیه دربارهٔ «زنِ توانمند» که شب برمی‌خیزد تا اهل خانه‌اش را خوراک دهد - که در اینجا به معنای فرمانروایی‌ای خوانده می‌شود که عوالم را پایدار نگه می‌دارد - با این مطلب تعارضی ندارد: آنچه شب‌ها جاری می‌شود فقط بُعد بیرونی تأثیر **ה'** است، نه نور درونی آن.

וכמו באדם בשעת שינה שהוא הסתלקות וקבוץ החיות מן הדם הוא הנפש⁸ לתוך הלב ونסתם הכל בתוכו שאין מתפשט ממנו פנימית החיות רק کیסטא דחיות⁹ וחיצוניות שאז הוא דוקא גילוי והתפשטות חיצוניות החיות

این مانند حال انسان هنگام خواب است: نیروی حیات از خون، که همان نفس است، به درون قلب عقب‌نشینی می‌کند و گرد می‌آید؛ و همه‌چیز در درون آن بسته می‌شود، به‌گونه‌ای که بُعد درونی (פנימיות, pnimiyus) نیروی حیات از آن منتشر نمی‌شود، بلکه تنها اندازه‌ای اندک از حیات (کیستא דחיות, kista de-chayusa) و بُعد بیرونی باقی می‌ماند؛ زیرا در آن هنگام، مشخصاً بُعد بیرونی نیروی حیات آشکار و منتشر می‌شود،

آلتر ربه این مطلب را با خواب انسان روشن می‌کند. هنگام خواب، نیروی حیاتِ نفس از خون - که تورات آن را «نفس» می‌نامد - به درون قلب عقب‌نشینی می‌کند و در آنجا بسته می‌شود؛ تنها «اندازه‌ای اندک از حیات» در بدن فعال می‌ماند: کارکردهای بیرونی و پایه‌ای حیات.

כמו כח הזן וכח המעכל שבנפש שהן בחי' חיצוניות לגבי כח השכל והמדות וראיה ושמיעה. 10, 11, 12

مانند نیروی تغذیه‌کننده و نیروی گوارش در نفس، که در قیاس با نیروی عقل، صفات عاطفی (مדות، middos)، بینایی و شنوایی، بُعد بیرونی‌اند.

در خواب، کارکردهایی که همچنان فعال می‌مانند، کارکردهای نباتی‌اند: تغذیه و گوارش. این‌ها در قیاس با قوای برتر نفس، یعنی اندیشه، احساس، بینایی و شنوایی، «بیرونی» هستند؛ آن قوا هنگام خواب خاموش می‌شوند.

بخش 2 • 210

חשמל: پوشش، کفش و تمثيل

2 והתפשטותן עיקרן בשעת שינה שבשעה שאינו ישן ומאיר השכל אז כח המעכל והזן אינן בהתפשטות

כ"כ [כל כך] מצד התכללותן בכח השכל כנר בפני אבוקה ולכן מעכב התפשטותן

گسترش آن‌ها عمدتاً هنگام خواب رخ می‌دهد. زیرا هنگامی که شخص خواب نیست و عقلش می‌تابد، نیروهای هاضمه و تغذیه چندان گسترش نمی‌یابند؛ چراکه در نیروی عقل مستهلک‌اند، همچون شمعی در برابر مشعلی فروزان؛ و ازاین‌رو [عقل] مانع گسترش آن‌ها می‌شود.

نیروهای تغذیه و هضم عمدتاً هنگام خواب فعالیت می‌کنند. وقتی شخص بیدار است و می‌اندیشد، این نیروهای فروتر در عقل غالب مستهلک می‌شوند، همان‌طور که شعله شمع در کنار مشعلی فروزان ناپدید می‌شود؛ و ازاین‌رو عقل نمی‌گذارد آن‌ها به‌طور کامل گسترش یابند.

أبلى בשעת שינה שמסתלק ממשלת כח השכל אז הן מתפשטין ואז הקיבה מעכל ושולח אל הכבד כו'.

וכח הזן והמעכל והדוחה וכה"ג [וכהאי גוונא] הם כחות חיצוניות ותחתוניות שבנפש.

اما هنگام خواب، وقتی فرمانروایی نیروی عقل کنار می‌رود، آن‌ها گسترش می‌یابند؛ و آن‌گاه معده غذا را هضم می‌کند و آن را به کبد می‌فرستد و غیره. نیروهای تغذیه، هضم و دفع و مانند آن‌ها، نیروهای بیرونی و فروتر نفس‌اند.

در خواب، هنگامی که فرمانروایی عقل کنار می‌رود، نیروهای فروتر آزادانه گسترش می‌یابند: معده غذا را هضم می‌کند و مواد تغذیه‌کننده را به کبد می‌رساند. تغذیه، هضم و دفع، «نیروهای بیرونی» و «فروتر» نفس‌اند؛ نیروهایی که حتی هنگامی که قوای برتر کنار رفته‌اند نیز عمل می‌کنند.

וכך למעלה במלכות דאצי' שבלילה תרעין דג"ע [דגן עדן] אסתימו שההארה שנמשך מבחי' מל' בג"ע [בגן עדן] זיו השכינה זהו עיקר הארת פנימיות המל'

همین‌طور در بالا، در فرمانروایی (ملכות، Malchus) عالم صدور (اصילות، Atzilus): شبها «دروازه‌های باغ عدن بسته می‌شوند». زیرا روشنایی‌ای که از مرتبه فرمانروایی به باغ عدن کشیده می‌شود - پرتو حضور الهی (שכינה، Shechinah) - روشنایی اصلی بُعد درونی (פנימיות، pnimiyus) فرمانروایی است.

اکنون این تمثیل در بالا به‌کار گرفته می‌شود. در «شب»، در فرمانروایی عالم صدور، دروازه‌های عدن بسته می‌شوند: پرتو حضور الهی که جان‌ها در باغ عدن از آن بهره‌مند می‌شوند، نور درونی فرمانروایی است؛ و همین نور است که کنار می‌رود.

(דהיינו שהמשכה מבחי' ג"ר [ג' ראשונות] שבמל' וכמ"ש במ"א בביאור הזהר פ' אחרי) ¹³ وבלילה مستלק הארה זו אלא שהשפע' חיצוניות נמשך אז והיינו ותתן טרף ¹⁴ בבי"ע (והמשכה זו מבחי' ז"ת [ז' תחתונות] שבמל')

(یعنی این کشش از مرتبه سه مرتبه نخستین [از مراتب تجلی (سפירות، Sefiros)]) در فرمانروایی است؛ چنان‌که در جای دیگری، در شرح **זהר** درباره پارشای **אחרי מות** توضیح داده شده است.) شبها این روشنایی کنار می‌رود و آن‌گاه تنها جریانی بیرونی به پایین کشیده می‌شود؛ و این همان معنای «و خوراک می‌دهد» در [عوالم] آفرینش، صورت‌بخشی و عمل است (و این کشش از مرتبه هفت فروتر فرمانروایی است).

نور درونی عدن از «سه مرتبه نخستین»، یعنی مراتب عقلانی درون فرمانروایی، می‌آید. شبها آن نور کنار می‌رود و تنها جریانی بیرونی به عوالم آفرینش، صورت‌بخشی و عمل ادامه می‌یابد («او به اهل خانه خود خوراک می‌دهد»). این جریان از هفت مرتبه فروتر و عاطفی فرمانروایی سرچشمه می‌گیرد: حداقل لازم برای ادامه حیات، مانند هضم در خواب.

וביום נפתחים תרעי דג"ע [דגן עדן] לפי שיש התגברות החסדים חסד אל כל היום ¹⁵ ע"כ נמשך אז המשכה הפנימית ואעפ"כ [ואף על פי כן] יש בחי' פרוכת פרסא ونמשך המשכה זו

روزها دروازه‌های باغ عدن گشوده می‌شوند، زیرا مهرها قوت می‌گیرند - «مهر **אל** در تمام روز» - و ازاین‌رو آن‌گاه جریان درونی به پایین کشیده می‌شود. بااین‌همه، مرتبه‌ای از پرده، یعنی جداکننده، وجود دارد و این جریان به پایین کشیده می‌شود. روزها مهرها، یعنی مهرورزی‌ها، غلبه می‌یابند؛ چنان‌که آیه می‌گوید: «مهر **אל** در تمام روز»؛ ازاین‌رو جریان درونی گشوده می‌شود. بااین‌حال، حتی آن زمان نیز، همچون پرده‌هایی که بر دروازه‌های گشوده معبد آویخته‌اند، جداکننده‌ای هست که جریان باید از آن بگذرد.

ע"י אמצעות הפרסא והפרסא היא מבחי' חשמל שהוא מחיצוניות הבינה שמלביש ומקיף את י"ס [י'

ספירות] **דז"א וי"ס** [וי' ספירות] **דנוק'** [דנוקבא] **כתנו' עור'** ¹⁶ **ומלבישם מצדיהם**

بهواسطه جداکننده. و این جداکننده از مرتبه الکتروم (**حشمال**, Chashmal) است، که از بُعد بیرونی فهم (**בינה**, Binah) است؛ آن، ده مرتبه تجلی صفات عاطفی (**ז"א** / **זעیر אנפין**, Z'eir Anpin) و ده مرتبه تجلی بُعد مؤنث / فرمانروایی (**نوکبا**, Nukva) را می پوشاند و فرا می گیرد، مانند جامه ای از پوست، و آن ها را از پهلوهایشان می پوشاند.

جداکننده با Chashmal، یعنی «الکتروم» رازآمیز رؤیای حزقیال، یکی دانسته می شود؛ این در قبلاً بیرونی ترین پوشش فهم است. این پوشش مراتب صفات عاطفی و بُعد مؤنث را از پهلوهایشان دربرمی گیرد، مانند «جامه های پوستینی» که **ה'** برای آدم و حوا ساخت.

وهוא בכדי שלא יהיה יניקת החיצונים ומתחת רגליהם ¹⁷ **הוא בחי' מנעל** ¹⁸ **להיות הפסק בין אצילות**
לבריאה ولیצירה כו'

این برای آن است که نیروهای بیرونی از آن ها تغذیه نکنند. و زیر پاهایشان مرتبه ای چون کفش است، تا میان عالم صدور و عوالم آفرینش و صورت بخشی جدایی بیندازد و غیره.

هدف این پوشش آن است که «نیروهای بیرونی» – نیروهای پوسته (**קליפה**, kelipah) – از امر مقدس نیرو نگیرند. بخشی از آن که زیر «پاهای» این مراتب قرار دارد «کفش» نامیده می شود و جداکننده عالم صدور از عوالم فروتر است.

(ونעל הזה) ¹⁹ **הוא בחי' המסך והפרסא המפסיק בין אצילות לבריאה כמ"ש בע"ח** [בעץ חיים] **שמ"א פ"א**

ופרק ו' ובשער מ' פ"א) וכמו שפירש"י [שפירש רש"י] **לצניעות דהינו שלא יהיה**

(این کفش مرتبه پرده و جداکننده ای است که میان عالم صدور و عالم آفرینش فاصله می اندازد؛ چنان که در **עץ حיים**, Sha'ar 41، فصل 1 و فصل 6، و در Sha'ar 40، فصل 1 آمده است.) و [این همان چیزی است] که راشی (**רש"י**) «برای عفاف» تفسیر کرده است؛ یعنی برای آن که نباشد

آلتر ربه به **עץ حיים** آریزال ارجاع می دهد: این «کفش» همان پرده (**מסך**, masach) و جداکننده ای است که عالم صدور را از عالم آفرینش جدا می کند. او به واژه راشی، «عفاف»، بازمی گردد تا توضیح دهد که این پرده چه کاری انجام می دهد.

כל גילוי האור של אצילות בבריאה כ"א בדרך מסך שהמלכות דאצילות בוקע המסך ונעשה עתیک לבריאה (ע' [עין] בע"ח [בעץ חיים] שמ"א פ"א ואגה"ק [ואגרת הקודש] איהו וחיה) וכן בכל עולם.

تمام ظهور نور عالم صدور (اَظِلُّوْث, Atzilus) در عالم آفرینش (برיאה, Beriah)، اما فقط از راه پرده است: فرمانروایی (מלכות, Malchus) عالم صدور از پرده می شکافد و عتیک (עתیک, Atik) عالم آفرینش می شود (بنگرید به עץ חיים [عץ حיים], Sha'ar 41, chapter 1, و Iggeres HaKodesh [אגרת הקודש], [نامه] «او و نیروی حیاتش»). در هر عالمی نیز چنین است.

«پوشیدگی» یعنی عالم صدور در عالم آفرینش آشکارا ظهور نمی کند. نورش تنها از راه پرده عبور می کند: فرمانروایی عالم صدور از پرده «می شکافد» و عتیک عالم آفرینش می شود؛ یعنی بالاترین مرتبه پنهان آن. همین الگو میان هر عالم و عالم پایین تر از آن تکرار می شود.

שבבריאה נעשה ג"כ חשמל מחיצוניות הבינה²⁰ ומקיף לזו"נ [לזעיר אנפין ونוקבא] עד שנעשה מנעל כו' [בע"ח [בעץ חיים] שמ"א פ"א שהמסך שבין בריאה ליצירה אינו מבינה דבריאה אלא מת"ת [מתפארת] דבריאה אלא שבת"ת [שבתפארת] יש ג"כ חשמל כמ"ש הרמ"ז [הרב משה זכות] ס"פ יתרו בשם²¹ א"י [אדם ישר].

زیرا در عالم آفرینش نیز از بُعد بیرونی (חיצוניות, chitzoniyus) فهم (בינה, Binah)، پوشش چاشمال (חשמל, Chashmal) پدید می آید و صفات عاطفی (ז"א / זעיר אנפין, Z'eir Anpin) و بُعد مؤنث / فرمانروایی (نوکبا, Nukva) را فرا می گیرد، تا آن که به کفشی بدل می شود و غیره. (در عץ حיים [عץ حיים], Sha'ar 41, chapter 1، [آمده است] که پرده میان عالم آفرینش و عالم صورت بخشی از فهم عالم آفرینش نیست، بلکه از زیبایی و هماهنگی (תפארת, Tiferes) در عالم آفرینش است؛ بالاین حال، در زیبایی و هماهنگی نیز چاشمال وجود دارد، چنان که راماز (רמ"ז) در پایان Parshas Yisro به نام Adam Yashar می نویسد.

پس در عالم آفرینش نیز پوشش بیرونی فهم خود آن، صفات عاطفی و بُعد مؤنث آن را دربرمی گیرد و به «کفش» زیر آن ها بدل می شود. در یادداشت داخل پرانتز، ادمور زاکن دیدگاه دیگری را در عץ حיים می سنجد - این که پرده پایین تر از زیبایی و هماهنگی (תפארת, Tiferes) در عالم آفرینش است - و آن را با دیدگاه نخست سازگار می کند: زیبایی و هماهنگی نیز چاشمال دارد، چنان که ربی موشه زاکوتو (רבי משה זכות)، معروف به راماز، به نقل از Adam Yashar (אדם ישר) می نویسد؛ اثری قبلاهی از ربی حییم ویتال که در آن زمان هنوز به صورت دست نویس بود.

وامנם בלקוטי הש"ס [הששה סדרים] מהאריז"ל [מהאר"י זכרוננו לברכה]²² דט"ז ד"ה לכי ומעטי א"ע [את עצמו] כמ"ש כאן ע"ש ועמ"ש בביאור ע"פ כי ביום הזה יכפר²³).²⁴

اما در Likutei HaShas (לקוטי הש"ס) از آریزال (האריז"ל)، صفحه 16، در بخشی که با «برو و خود را کوچک کن» آغاز می‌شود، همان‌گونه است که اینجا نوشته شده است؛ به آنجا بنگرید. همچنین به آنچه در شرح آیه «زیرا در این روز او کفاره خواهد کرد» نوشته شده است بنگرید.

او می‌افزاید که سخنان آریزال درباره تلمود، در مورد این‌که به ماه گفته شد «برو و خود را کوچک کن»، با آنچه اینجا آمده موافق است؛ و خواننده را به شرح خود بر آیه «زیرا در این روز او کفاره خواهد کرد» ارجاع می‌دهد (که در לקוטי تורה (לקوטי تורה)، אחרי מות چاپ شده است).

ולהבין ענין חשמל²⁵ זה מה ענינו הנה מבשרי אחזה²⁶ כי במדות אין שם התגלות כל השכל שאם כן היו המדות בטלים בהשכל ולא הי' [היה] מהם כלל התפשטות והמשכה

برای فهم معنای این چاشمال، «از تن خویش آن را درمی‌یابم»: در صفات عاطفی (مדות، middos)، تمام عقل ظهور نمی‌کند؛ زیرا اگر چنین بود، صفات در عقل مستهلک می‌شدند و دیگر هیچ گسترش و امتدادی از آن‌ها پدید نمی‌آمد.

اکنون او چاشمال را از تجربه انسانی توضیح می‌دهد («از تن خویش ه' را درمی‌یابم»). عواطف انسان نمی‌توانند تمام عقل او را در خود جای دهند؛ اگر چنین می‌کردند، در عقل مستهلک می‌شدند و هرگز به صورت احساسات ظهور نمی‌یافتند.

אלא שאעפ"כ [שאף על פי כן] מקיף עליהם הארה מועטת מחיצוניות הבינה בחי' התבוננות שלמעלה מן המדות בכדי שלא יהי' [יהיה] יניקת החיצונים שמהמדות יכול להיות אחיזה לסט"א [לסטרא אחרא]

بااین‌همه، پرتوی اندک از بُعد بیرونی فهم آن‌ها را فرا می‌گیرد - مرتبه تأملی که بالاتر از صفات عاطفی است - تا نیروهای بیرونی از آنجا بهره‌گیری نکنند؛ زیرا صفات عاطفی می‌توانند دستاویزی برای سوي دیگر (סטרא אחרא، sitra achra) شوند،

بااین‌حال، نوری اندک از بُعد بیرونی فهم، گونه‌ای تأمل فراگیر که بالاتر از احساسات می‌ماند، آن‌ها را دربرمی‌گیرد. کارکردش محافظت است: صفات عاطفی جایی هستند که سوي دیگر، یعنی نیروی مخالف قدوسیت، می‌تواند در آن‌ها دستاویزی بیابد.

وكمأرزل [وكمأمر ربوتینو זכرونם לברכה] **לא כאברהם שיצא ממנו ישמעאל**^{27, 28} **כו' וכן שבה"כ** [שבירת הכלים]
היה בהמדות לפיכך צ"ל בחי' חשמל מקיף שלא יהי' [יהיה] להם יניקה מהמדות אלא בדרך שערות
וצפרנים כפי הצורך בלבד

چنانکه حکیمانمان گفتند: «نه همچون ابراهیم (آبرهه) که اسماعیل (یشمعאל) از او پدید آمد» و غیره؛ و نیز شکستن ظرفها در صفات عاطفی رخ داد. ازاینرو باید مرتبه چاشمال فراگیری وجود داشته باشد، تا نیروهای بیرونی از صفات بهره‌ای نگیرند، مگر به شیوه مو و ناخن و فقط به اندازه نیاز.

حکیمان اشاره می‌کنند که مهر عظیم ابراهیم بااین‌حال اسماعیل را پدید آورد؛ این نشان می‌دهد که حتی عاطفه مقدس نیز می‌تواند چیزی منفی به بار آورد. شکستن «ظرفها» در قبلا نیز در صفات عاطفی رخ داد. پس چاشمال آن‌ها را دربرمی‌گیرد و به نیروهای بیرونی اجازه می‌دهد فقط به شیوه مو و ناخن – زوائد بدن – و فقط به اندازه لازم بهره بگیرند.

(כי حשמל זה הוא מהבינה וחז"ב [וחכמה ובינה] הן תרין ריעין²⁹ כו' ומחכמה אין יניקה לחיצונים כנודע
מענין הנגעים וכמ"ש ימותו ולא בחכמה³⁰ לפי שחכמה כח מה בחי' בטול לאור א"ס כו').

(زیرا این چاشمال از فهم است و حکمت (Chochmah, חכמה) و فهم دو «همراه» اند و غیره؛ نیروهای بیرونی از حکمت هیچ بهره‌ای نمی‌گیرند، چنانکه از موضوع **נגעים** (nega'im) [عارضه‌های پوستی] دانسته است، و چنانکه نوشته شده: «می‌میرند، نه به واسطه حکمت»؛ زیرا حکمت نیروی «چه» است – یعنی مرتبه خودنفی‌گری (bittul, بیטול) در برابر نور بی‌پایان (اور אין سوف, Or Ein Sof) – و غیره.)

به همین دلیل است که این پاسداری از فهم می‌آید: فهم با حکمت جفت است («دو همراه») و حکمت هیچ دستاویزی برای نیروهای بیرونی فراهم نمی‌کند، چنانکه از قوانین **נגעים** (عارضه‌های پوستی لاویان ۱۳–۱۴) دانسته است. حروف حکمت (חכמה) واژه **כוח** (koach mah) [نیروی چه؟] را می‌سازند: خودنفی‌گری محض در برابر نور بی‌پایان. پس آیه «می‌میرند، نه به واسطه حکمت» چنین تفسیر می‌شود که مرگ، یعنی قلمرو نیروهای بیرونی، به حکمت راه نمی‌یابد.

ופי' ענין החשמל^{31, 32} שמלביש לזו"נ [לזעיר אנפין ונוקבא] והרי הוא חיצוניות אצלך ואעפ"כ [ואף על פי כן]
שרשו גבוה מה³³ שהרי הוא מהבינה³⁴.

توضیح چاشمالی که صفات عاطفی و بُعد مؤنث را می‌پوشاند این است: در نسبت با آن‌ها بُعد بیرونی است، و بااین‌حال ریشه‌اش از آن‌ها بالاتر است، زیرا از فهم می‌آید:

این پرسشی است: چاشمال پوششی بیرونی برای صفات عاطفی و بُعد مؤنث است و از آنچه می‌پوشاند پایین‌تر به‌نظر می‌رسد؛ بااین‌حال از فهم می‌آید که مرتبه‌ای بالاتر است. چگونه می‌تواند هر دو باشد؟

הענין הוא כמו המשל שהוא לבוש להנמשל דהנה צירופי אותיות המשל הם גשמיות נגד הנמשל ולבוש לבד להנמשל

מطلب مانند مَثَل (משל, mashal) است؛ مثلی که جامه‌ای برای آن چیزی است که مَثَل آن را می‌نمایاند (نمشل, nimshal). زیرا ترکیب‌های حروف مَثَل، در قیاس با آنچه مَثَل می‌نمایاند، مادّی‌اند و تنها جامه‌ای برای آن به‌شمار می‌روند.

پاسخ، همان مَثَل (משל) است. مَثَل جامه‌ای برای معنای خود است؛ واژه‌ها و تصویرهای آن، در قیاس با اندیشه‌ای که منتقل می‌کنند، زمخت و مادّی‌اند.

אך מ"מ שרש המשל הוא גבוה מאד³⁵ נעלה שאין כל אדם יכול לומר משלים אלא משלי שלמה³⁶ ובגמרא אמרו³⁷ על רבי מאיר תלתא שמעתא ותלתא מתלי ואמרו משמת רבי מאיר³⁸ בטלו מושלי משלים כו'

باین‌حال، ریشه مَثَل بسیار بلند و والا است؛ زیرا هر کسی نمی‌تواند مَثَل بگوید، بلکه تنها [کسانی چون] «مَثَل‌های شلومو (שלמה)»؛ و در گمارا (גמרא) درباره رבי مؤیر (رבי מאיר) گفتند: «سه آموزه و سه مَثَل»؛ و گفتند: «از زمانی که رבי مؤیر درگذشت، مَثَل‌گویان از میان رفتند» و جز این.

باین‌حال، ساختن مَثَل از ذهن‌های بزرگ برمی‌آید. «مَثَل‌های» شلومو هَمَلِخ الگو هستند؛ رבי مؤیر آموزه‌هایش را به سه بخش تقسیم می‌کرد که یکی از آن‌ها مَثَل بود؛ و میشنا (משנה) می‌گوید: «وقتی او درگذشت، مَثَل‌گویان از میان رفتند.»

והיינו כי דוקא מי ששכלו שכל גבוה יכול לצמצם שכלו במשל שיהיה מכוון נגד הנמשל ממש

زیرا فقط کسی که عقلش بلندمرتبه است می‌تواند عقل خود را در مَثَلی فشرده سازد که دقیقاً با آنچه مَثَل می‌نمایاند مطابقت داشته باشد،

تنها عقلی بسیار بلندمرتبه می‌تواند بصیرت خود را در تصویری بفشارد که دقیقاً با آن اندیشه مطابقت دارد.

משא"כ מי שאין לו שכל גבוה כל כך די לו במה שיבין השכל כאשר הוא

اما کسی که عقلش چندان بلندمرتبه نیست، به این بسنده می‌کند که اندیشه را همان‌گونه که هست دریابد،

ذهنی فروتر، به دریافتِ اندیشه همان‌گونه که هست بسنده می‌کند.

אבל לא יוכל להסביר פנים במשל ואם יאמר משל לא יהי' [יהיה] המכוון כו' ועד"ז הוא בחי' החשמל שהוא לבוש לזו"נ [לזעיר אנפין ונוקבא] כהתלבשות השכל במשל³⁹

اما نمی‌تواند آن را با مَثَل روشن سازد؛ و اگر مَثَلی بگوید، آن مَثَل مطابق مقصود نخواهد بود و جز این. مرتبۀ پوشش (حשמל, Chashmal) نیز از همین سنخ است؛ جامه‌ای برای صفاتِ عاطفی (ז"א / זעיר אנפין, Z'eir Anpin) و بُعد مؤنت / فرمانروایی (نوکبא, Nukva)، همان‌گونه که اندیشه در مَثَل جامه می‌پوشد.

چنین ذهنی نمی‌تواند اندیشه را با مَثَلی شایسته آشکار سازد؛ اگر بکوشد، مَثَلش به مقصود نخواهد رسید. حשמל نیز از همین سنخ است: جامه‌ای پیرامون صفاتِ عاطفی (مדות, middos)، همان‌گونه که مَثَل اندیشه را در جامه می‌پوشاند.

وهיינו לפי שנמשך מהבינה שהיא למעלה מעלה מהמדות כו' רק אח"כ נעשה לבוש לזו"נ [לזעיר אנפין ונוקבא] והוא למטה מהן כמו שהמשל הוא חיצוניות לגבי הנמשל ולבוש לבד

یعنی، چون از فهم (בינה, Binah) سرچشمه می‌گیرد که بسیار، بسیار بالاتر از صفاتِ عاطفی (مדות) است و جز این؛ اما پس از آن، جامه‌ای برای ز"א / زعير انپين و نوکبא می‌شود و از آن‌ها فروتر است؛ همان‌گونه که مَثَل، در قیاس با آنچه می‌نمایاند، بُعد بیرونی (حיצוניות, chitzoniyus) و صرفاً جامه‌ای برای آن است.

چون حשמل از فهم سرچشمه می‌گیرد، ریشه‌اش بسیار بالاتر از عواطف است؛ اما تنها در بیان و نمودِ خود به جامه‌ای بیرونی برای آن‌ها بدل می‌شود و از آن‌ها فروتر است؛ همان‌گونه که مَثَل نسبت به معنای خود بیرونی است.

והרי א"כ מובן שיש בבחי' החשמל הזה בי' ⁴⁰ בחינות א' מצד שרשו שהוא גבוה מאד נעלה למעלה מן המדות

پس روشن است که در این مرتبۀ حשמل دو جنبه وجود دارد. نخست، از حیث ریشه‌اش، بسیار بلند و والا است و از صفاتِ عاطفی بالاتر قرار دارد.

پس حשמل دو جنبه دارد. نخست، ریشه آن است که از صفاتِ عاطفی بسیار بالاتر است.

שהוא מבחי' הבינה והב' מצד התפשטותו בבחי' חיצוניות בבחי' צירופי אותיות שהאותיות هم מדרגה האחרונה שבכל הי"ס [הי' سفירות] (ומה שמלביש החשמל לזו"נ [לזעיר אנפין وנוקבא] היינו כמו אותיות שמלבישי' להמדות כו')

زیرا از مرتبۀ فهم است. دوم، از حیث گسترش یافتنش، در بُعد بیرونی و به صورت ترکیب‌های حروف است؛ حروف آخرین مرتبه در همه ده مرتبۀ تجلی (سفירות, Sefiros) هستند؛ و جامه‌پوشی حשמل برای ز"א / زعير انپين و نوکبא مانند حروفی است که صفات را در جامه می‌پوشانند و جز این.

ریشه آن از این جهت بلند است که از فهم می‌آید. جنبۀ دوم، نمود آن است: بیرونی‌ترین بُعد، مانند «حروف» که آخرین مرتبه در هر یک از مراتب تجلی هستند. حשמل که ژئیر آنپین و نوکوا را می‌پوشاند، مانند حروف و واژه‌هایی است که عواطف را در جامه می‌پوشانند.

וזהו פי' חשמל⁴¹ חש מל פי' חש לשון שתיקה⁴² היינו מצד בחי' א' שבו שהוא שרשו מהבינה⁴³

این معنای **حشمال** (Chashmal) است: **حش** (chash؛ [سکوت])؛ این از جهت جنبه نخست آن است، یعنی ریشه‌اش در فهم (بیנה، Binah).

واژه **حشمال** خود به دو بخش تقسیم می‌شود: **حش**، «سکوت»، و **مل**، «گفتار». **حش**، یعنی سکوت، بازتاب‌دهنده جنبه نخست آن است؛ ریشه‌اش در **بیנה** است.

כי סייג לחכמה שתיקה⁴⁴ כי הוי"ה בחכמה ולכן החכמה היא בחי' ביטול וזהו השתיקה וע"ד שמשה רבע"ה [רבינו עליו השלום] הי' [היה] כבד פה⁴⁵ כו'.

زیرا «سکوت، حصارى برای حکمت است»؛ چون نام چهارحرفی (הי'، Havayah) در حکمت (**חכמה**، Chochmah) است، و از این رو حکمت مرتبه خودنفي‌گری (**بیטول**، bittul) است، و این همان سکوت است؛ و به همین قیاس، موسی (**משה**)، استاد ما - سلام بر او - «زبان‌ش سنگین بود» و مانند آن.

«سکوت حصار حکمت است» (Avos): **חכמה** جایگاه **הי'** است و خودنفي‌گری محض است؛ سکوت نیز بیانگر آن خودنفي‌گری است. به همین ترتیب، موسی که در حکمت از همه برتر بود، «زبان‌ش سنگین بود».

ומל לשון דיבור והתגלות זהו מצד בחי' הב' שבו כשנעשה לבוש לזו"נ [לזעיר אנפין ונוקבא] כמו האותיות שמלבישי' הנמשל ועי"ז יוכל להיות השפעה זהו פי' מל:

و **מל** (mal؛ [گفتار]) گفتار و آشکارشدن را می‌رساند؛ این از جهت جنبه دوم آن است، هنگامی که جامه‌ای برای صفات عاطفی (ז"א / **זעיר אנפין**، Z'eir Anpin) و بُعد مؤنث / فرمانروایی (**نوکبا**، Nukva) می‌شود؛ مانند حروفی که به مضمون مورد تمثيل جامه می‌پوشانند، و از این راه جریان فیض امکان‌پذیر می‌شود. این معنای **مل** است.

مل، «گفتار»، جنبه دوم است: **حشمال** چون جامه‌ای برای **ז"א** / **זעیر אנפین** و **نوکبا** است، مانند حروفی که معنا را می‌پوشانند. از راه این جامه، فیض می‌تواند به مراتب پایین‌تر جاری شود.

فرشتگان خاموش و «چیزی از هیچ»

3 והנה זהו בחשמל שב"ס [שב" ספירות] עצמן וכן במלאכים שיש כמה אלפים רבבות מדרגות כמ"ש היש

מספר לגדודיו⁴⁶ ויש מהם שהם מבחי' החשמל ע"י כלים דאצילות

اکنون، این امر [چنین] دربارهٔ مرتبهٔ حَشْمَل (حשמَل، Chashmal؛ [پوشش واسط]) در خودِ ده مرتبهٔ تجلی (سפירות، Sefiros) است. همچنین در میان فرشتگان نیز چنین است؛ آنان مراتبِ بسیار و بی‌شماری دارند، چنان‌که نوشته شده است: «آیا برای سپاهیان او شماری هست؟» و برخی از آنان از مرتبهٔ حשמَل هستند که به واسطهٔ ظرف‌های عالمِ صدور (اצילות، Atzilus) پدید می‌آیند.

هرچه تاکنون گفته شد، دربارهٔ حשמَل در خودِ مراتبِ تجلی است. اما همین ساختار در میان فرشتگان نیز وجود دارد؛ آنان در مراتبِ بی‌شمارند، چنان‌که آمده است: «آیا برای سپاهیان او شماری هست؟» و برخی از آنان از حשמَل، به واسطهٔ ظرف‌های عالمِ صدور، پدید می‌آیند.

(ור"ל [ורוצה لומר] שזה שנת"ל [שנתבאר לעיל] הוא ענין החשמל דבינה דאצילות המקיף לזו"נ [לזעיר אנפין

ونוקבא] דאצילות כנ"ל וכמו כן יש ג"כ בזו"נ [בזעיר אנפין ונוקבא] דבי"ע ג"כ בחי' חשמל ומזה נמשך

המסך⁴⁷ שבין בריאה ליצירה ובין יצירה לעשיה.

(مراد این است که آنچه پیش‌تر توضیح داده شد، مرتبهٔ حשמَل در فهم (בינה، Binah) عالمِ صدور است که صفاتِ عاطفی (ז"א / זעיר אנפין، Z'eir Anpin) و بُعدِ مؤنث / فرمانروایی (נוקבא، Nukva) عالمِ صدور را فرا می‌گیرد؛ و به همین ترتیب، در صفاتِ عاطفی و بُعدِ مؤنثِ عالمِ آفرینش (בריאה، Beriah)، عالمِ صورت‌بخشی (יצירה، Yetzirah) و عالمِ عمل (עשיה، Asiyah) نیز مرتبه‌ای از حשמَل وجود دارد؛ و از آن، پرده‌ای میان عالمِ آفرینش و عالمِ صورت‌بخشی، و میان عالمِ صورت‌بخشی و عالمِ عمل پدید می‌آید.

این توضیحی در میان پُرانتز است: حשמَل که پیش‌تر وصف شد، به فهمِ عالمِ صدور تعلق دارد و صفاتِ عاطفی و بُعدِ مؤنثِ عالمِ صدور را فرا می‌گیرد. هر یک از عوالمِ فروتر نیز حשמَلِ خاصِ خود را دارد که صفاتِ عاطفی و بُعدِ مؤنثِ همان عالم را فرا می‌گیرد؛ و از این مراتب، پرده‌های میان عالمِ آفرینش و عالمِ صورت‌بخشی، و میان عالمِ صورت‌بخشی و عالمِ عمل پدید می‌آیند.

ושם יש ג"כ מלאכים שהם מבחי' חשמל וכידוע שמט"ט [שמטטון] נק' נעל דשכינתא^{48, 49} והרי נתבאר שהנעל זהו בחי' חשמל כו') וע"ז ארז"ל [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] בשעה שהדבור יוצא מפי הקב"ה חשות.⁵⁰

و در آنجا نیز فرشتگانی از مرتبۀ حשמל هستند؛ و چنانکه شناخته شده است، متاترون (Metatron, מט"ט) «کفش حضور الهی (שכינה, Shechinah)» نامیده می‌شود، و توضیح داده شد که کفش همان مرتبۀ حשמל است و مانند آن. و دربارهٔ همین، حکیمان ما گفتند: «هنگامی که گفتار از دهانِ قدوسِ متبارک (קב"ה / קודשא בריך הוא, Kudsha Brich Hu) بیرون می‌آید، آنان خاموش می‌شوند (חשות, chashos).»

در آن عوالم فروتر نیز فرشتگانی هستند که از حשמל پدید آمده‌اند. متاترون، فرشتهٔ ارشد، «کفش حضور الهی» نامیده می‌شود؛ و از آنجا که نشان داده شد «کفش» همان حשמל است، این امر با آن سازگار است. این سخن همچنین زمینهٔ تعلیم تلمود است که «هنگامی که گفتار از دهانِ قدوسِ متبارک بیرون می‌آید، آنان [فرشتگانِ حשמל] خاموش می‌شوند.»

פי' הקב"ה הוא ז"א כמו פי' קוב"ה [קודשא בריך הוא] ושכינתיה שכינת' היינו מה ששוכן ומתלבש בתחתונים וקדוש הוא מובדל כך בחי' מלכות אין מלך בלא עם⁵¹ הוא בחי' השוכן ומתלבש בעם

توضیح این است: «قدوس متبارک» به صفاتِ عاطفی اشاره دارد، چنانکه در تعبیرِ «قدوس متبارک و حضورِ الهی او» آمده است. «حضورِ الهی او» به آن مرتبه‌ای اشاره دارد که در موجوداتِ فروتر سکونت می‌گزیند و در آنها پوشیده می‌شود؛ حال آنکه «قدوس» یعنی جدا و برکنار. پس مرتبۀ فرمانروایی (ملכות, Malchus) – «هیچ پادشاهی بدون مردمی نیست» – همان مرتبه‌ای است که در میان مردم سکونت می‌گزیند و در آنان جای می‌گیرد،

آلتر ربه برای توضیح این تعلیم، اصطلاحات آن را تعریف می‌کند. «قدوس متبارک» به صفاتِ عاطفی اشاره دارد و «حضورِ الهی او» به فرمانروایی، چنانکه در تعبیرِ شناخته‌شدهٔ این دو در کنار یکدیگر آمده است. حضورِ الهی به معنای «سکونت» است: مرتبه‌ای که در مخلوقات جای می‌گیرد و در آنان پوشیده می‌شود؛ همان‌گونه که پادشاه برای فرمانروایی به مردمی نیاز دارد. «قدوس» یعنی جدا و فراتر از آنان.

משא"כ מדותיו ית' לך ה' הגדולה כו' אין להם ערך וחס לעם וזהו בחי' קדוש.⁵²

درحالی‌که صفاتِ او – متبارک باد – «ای نام چهارحرفی (ה', Havayah)، بزرگی از آنِ توست» و مانند آن، هیچ نسبت یا تناسبی با مردم ندارند؛ و این همان مرتبۀ «قدوس» است.

صفاتِ عاطفی او، چنانکه در عبارتِ «بزرگی از آنِ توست، ای نام چهارحرفی» و مانند آن آمده است، هیچ نسبتی یا تناسبی با مخلوقات ندارند. این فراتری همان معنای «قدوس» است؛ ازاین‌رو، «قدوس متبارک» به صفاتِ عاطفی اشاره دارد.

4 והדבור שיוצא מפי הקב"ה הוא בחי' התגלות היינו מל מחשמל והוא כשזו"נ [כשזעיר אנפין ונוקבא] בוקעי' [בוקעים / בוקעין] המסך ויורדי' ומתגלי' בעולם שלמטה

و گفتاری که از دهان قدوس متبارک (קב"ה / קודשא בריך הוא, Kudsha Brich Hu) بیرون می‌آید، مرتبه تجلی است؛ یعنی بُعد «مل» (گفتار) در **חשמל** (Chashmal). این هنگامی است که صفات عاطفی (ז"א / זעיר אנפין, Z'air Anpin) و بُعد مؤنث / فرمانروایی (נוקבא, Nukva) پرده را می‌شکافند، فرود می‌آیند و در جهان پایین آشکار می‌شوند.

«بیرون آمدن گفتار» ה', تجلی است؛ بُعد «مل» (گفتار) از **חשמל** (Chashmal). این هنگامی رخ می‌دهد که Z'air Anpin و Nukva پرده را می‌شکافند و فرود می‌آیند تا در جهان پایین آشکار شوند.

ואזי הם המלאכים חשות⁵³ שהם נכללים בביטול שנמשך מבחי' חכמה כנ"ל בענין סייג לחכמה שתיקה

آن‌گاه فرشتگان خاموش‌اند (חשות, chashos)، زیرا در خودنهی‌گری (ביטול, bittul) که از مرتبه حکمت (חכמה, Chochmah) جاری می‌شود، مستغرق می‌گردند؛ چنان‌که پیش‌تر درباره «سکوت، حصار حکمت است» توضیح داده شد.

در آن لحظه فرشتگان **חשמל** خاموش می‌شوند: آنان در خودنهی‌گری‌ای مستغرق‌اند که از Chochmah می‌آید؛ همان «سکوتی» که پیش‌تر در عبارت «سکوت، حصار حکمت است» توصیف شد. نور آشکار شده چنان بر آنان غلبه می‌کند که نمی‌توانند چیزی بگویند.

משא"כ כשאין הדבור יוצא כו' שהוא בחי' הסתלקות אז הם ממללות שהם ברעש גדול ואומרי' ברוך

כבוד⁵⁴ כו'.

اما هنگامی که گفتار بیرون نمی‌آید و مانند آن، یعنی در حالت کناره‌گیری، آن‌گاه آنان سخن می‌گویند (ממללות, memallelos)، زیرا «با غوغایی عظیم» هستند و می‌گویند: «مبارک است جلال...» و مانند آن.

هنگامی که گفتار بیرون نمی‌آید و نور الهی پس گرفته می‌شود، فرشتگان سخن می‌گویند. آن‌گاه «با غوغایی عظیم» هستند و فریاد می‌زنند: «مبارک است جلال ה' از جایگاهش»؛ ستایش بلند آنان به حالتی تعلق دارد که نور پس گرفته شده است.

זהו ענין החשמל שמקיף ומלביש לזו"נ [לזעיר אנפין ונוקבא] מצדיהן שהוא בכדי שלא⁵⁵ יהי' [יהיה] יניקת

החיצונים. אך מתחת רגליהם הוא בחי' מה יפו פעמיך⁵⁶ بنעלים בת נדיב הוא בחי' מלכות.

این همان **חשמל** است که از دو سوی Z'air Anpin و Nukva آنان را احاطه می‌کند و می‌پوشاند، تا نیروهای بیرونی نتوانند از آن‌ها روزی بگیرند. اما زیر پاهایشان، مرتبه «چه زیباست گام‌هایت در کفش‌ها، ای دختر نجیب‌زاده» است؛ و این مرتبه فرمانروایی (מלכות, Malchus) است.

این همان **חשמל** است که پیرامون دو سوی Z'air Anpin و Nukva قرار دارد و نیروهای بیرونی را دور نگه می‌دارد. زیر «پاهای» آنان کفش قرار دارد که در عبارت «چه زیباست گام‌هایت در کفش‌ها، ای دختر نجیب‌زاده» به آن اشاره شده است؛ Alter Rebbe آن را با Malchus یکی می‌داند.

נעל זה אינו לבד בשביל שלא יהי' [יהיה] יניקת החיצונים אלא הוא מפסיק⁵⁷ שלא יהי' [יהיה] גילוי כל האור שבאצילות דאיהו וגרמוהי חד להיות כך בבריאה

این کشف نه فقط برای آن است که نیروهای بیرونی نتوانند روزی بگیرند؛ بلکه حائلی است تا تمامی نور موجود در عالم صدور (اצילות، Atzilus)، جایی که «او و ظرف‌هایش» (اיהو وגרמוהی، ihu vegarmohi) یکی‌اند، در عالم آفرینش (بریا، Beriah) چنین آشکار نشود،

کشف، افزون بر حفاظت، کارکرد دیگری هم دارد: نمی‌گذارد تمامی نور Atzilus – جایی که ה' و Sefiros او («ظرف‌هایش») کاملاً یکی‌اند – به همان صورت در Beriah آشکار شود.

אלא שיהי' [שיהיה] בחי' בריאה יש והיינו ע"י שהמסך מפסיק בין אצי' לבריאה והאור שנמשך מאצי' ע"י המסך להחיות בריאה הוא אור של תולדה^{58, 59}

بلکه بریا باید در مرتبه «چیزی» (yesh، יש) باشد. یعنی، به واسطه پرده‌ای که میان اצילות و بריאה حائل است، نوری که از اצילות از طریق پرده جاری می‌شود تا به بריאה حیات ببخشد، نور مشتق (اور של تولדה، or shel toldah) است.

در عوض، Beriah باید به صورت «چیزی» (yesh) وجود داشته باشد؛ یعنی موجودی که خود را جداگانه احساس می‌کند. از آن‌جا که پرده میان Atzilus و Beriah قرار دارد، نوری که برای حیات‌بخشیدن به Beriah می‌رسد تنها «نور مشتق» است؛ شاخه‌ای از نور، نه خود اصل و حقیقت آن.

ולכן נק' הבריאה יש מאין והגם דממך הכל^{60, 61} כתיב⁶² וכולא קמיה כלא חשיבי עכ"ז [עם כל זה] נק' יש מאין מפני שהתהוות היש הוא מבחי' האור שנמשך ע"י הפרסא שהוא בחי' אין

ازاین‌رو بریا «چیزی از هیچ» (yesh me-ayin، יש מאין) نامیده می‌شود. و با آن‌که نوشته شده است: «همه‌چیز از توست» و «همه‌چیز در برابر او هیچ به‌شمار می‌آید»، با این همه، آن را «چیزی از هیچ» می‌نامند؛ زیرا پدیدآمدن آن چیز از مرتبه نوری است که از طریق حائل جاری می‌شود، و آن مرتبه «هیچ» (ayin، אין) است،

به همین دلیل آفرینش «چیزی از هیچ» نامیده می‌شود. شاید کسی بپرسد: همه‌چیز از ה' است («همه‌چیز از توست») و همه‌چیز در برابر او همچون هیچ است؛ پس چرا سرچشمه را «هیچ» می‌نامند؟ پاسخ این است که موجود آفریده‌شده از نوری پدید می‌آید که از حائل می‌گذرد، و آن نور «هیچ» به‌شمار می‌آید.

שהרי אין זה מהות ועצמות האור שלפני הפרסא אלא אור של تولדה שהוא בחי' אין לגבי עצם האור שלמעלה מהפרסא.

זیرא این، ماهیت و ذاتِ نوری نیست که پیش از حائل قرار دارد، بلکه نوری مشتق است که در قیاس با ذاتِ نورِ فراتر از حائل، مرتبۀ «هیچ» است.

این نور «هیچ» به‌شمار می‌آید، زیرا ماهیتِ نور در سويِ دیگرِ حائل نیست؛ در قیاس با آن ماهیت، نورِ مشتق همچون هیچ است. پس «از هیچ» سرچشمۀ آفرینش را در نسبت با نورِ حقیقی توصیف می‌کند، نه در نسبت با خودِ ه'.

(ועיין בזוהר ח"ב [חלק ב'] דע"ח ב' רזא דחשמל⁶³ כו' ובזוהר הרקיע⁶⁴ שם ובהרמ"ז [ובהרב משה זכות]⁶⁵ ובספר הדרת מלך⁶⁶ סי' ל' וסי' נ"ה):

(و بنگرید به زوهار (זהר)، جلد 2، صفحه 78b، «رازِ حשמל (Chashmal)» و غیره، و نیز به زوهار هاراکیا (זוהר הרקיע) در همان جا، و رماز (הרמ"ז)، و کتابِ هدراتِ מִלֵּךְ (הדרת מלך)، بخش‌های 30 و 55).

آلتر ربه سخن را با ارجاع‌هایی برای مطالعهٔ بیشتر به پایان می‌برد: «رازِ حשמל (Chashmal)» در زوهار (זהר)، شرح آریزال (האריז"ל)، زوهار هاراکیا (זוהר הרקיע) بر آن موضع، ربی موشه زاکوتو (רמז)، و شرحِ زوهار، هدراتِ מִלֵּךְ (הדרת מלך).

بخش 4 • 51

שבת، روزهای هفته و קליפת נוגה

5 והנה בשבת מאיר אור האצילות⁶⁷ למטה על ידי התלבשות הבריאה לבד ואינו אלא מסך אחד

اکنون، در روزِ **שבת** (Shabbos)، نورِ عالمِ صدور (אצילות، Atzilus) در پایین می‌تابد، در حالی که تنها در عالمِ آفرینش (בריאה، Beriah) پوشیده شده است، و فقط یک پرده وجود دارد.

اکنون ساختارِ پرده‌ها بر زمان نیز تطبیق داده می‌شود. در **שבת**، نورِ **אצילות** به پایین می‌رسد و تنها در **בריאה** پوشیده شده است؛ ازاین‌رو فقط از یک پرده می‌گذرد، یعنی همان پرده‌ای که میان **אצילות** و **בריאה** است.

משא"כ בימות החול יש הפרש בין א"י [ארץ ישראל] לח"ל [לחוץ לארץ] שבא"י [שבארץ ישראל] ההנהגה ע"י יצירה ובח"ל [ובחוץ לארץ] ע"י עשייה.⁶⁸ והנה כל זה עדיין בבחי' קדושה וצבא השמים לך משתחווים⁶⁹ שגם היש בטל

اما در روزهای هفته، میان سرزمین اسرائیل و بیرون از آن تفاوتی هست: در سرزمین اسرائیل، تدبیر [الهی] از طریق عالم صورتبخشی (יצירה, Yetzirah) است و در بیرون از آن، از طریق عالم عمل (עשיה, Asiyah). اکنون، همه اینها هنوز در قلمرو قدوسیت است، و «سپاه آسمان در برابر تو سجده می‌کنند»، زیرا حتی وجود مستقل نما (יש, yesh) نیز به خودنمایی (ביטול, bittul) تن می‌دهد.

در روزهای هفته، نور از پرده‌های بیشتری می‌گذرد، و جایگاه نیز اهمیت دارد: در سرزمین اسرائیل، تدبیر **ה'** در جهان از طریق **יצירה** می‌آید، و در بیرون از آن، از طریق **עשיה**، جهانی فروتر. با این همه، همه این عوالم هنوز مقدس‌اند؛ حتی احساس «چیز» بودن آنها نیز در برابر **ה'** تسلیم است، چنان‌که آمده است: «سپاه آسمان در برابر تو سجده می‌کنند.»

(ולכן פרכת ופרסות הנ"ל הם בחי' פרכת המבדילות בין קדש לקדש שהרי הפרסא המבדיל בין ע"ס [עשר ספירות] דיצירה לע"ס [לעשר ספירות] דעשייה הרי גם ע"ס [עשר ספירות] דעשייה הוא קודש)

(بنابراین، پرده‌ها و جداکننده‌های پیش‌گفته از سنخ پرده‌هایی‌اند که قدس را از قدس جدا می‌کنند؛ زیرا در مورد جداکننده‌ای که میان ده مراتب تجلی (Sefiros, ספירות) **י** **יצירה** و ده **ספירות** **עשיה** است، ده **ספירות** **עשיה** نیز مقدس‌اند.)

پس پرده‌ها و جداکننده‌هایی که تا اینجا بررسی شدند، قدس را از قدس جدا می‌کنند؛ مانند پرده معبد که میان قدس و قدس‌الاقداس قرار داشت. حتی ده **ספירות** **עשיה**، یعنی پایین‌ترین جهان، نیز مقدس‌اند.

אך מעשייה ולמטה יש עוד מסך ופרסא הוא ק"נ [קליפת נוגה] והוא בחי' ערלה החופפת על הברית

اما از **עשיה** به پایین، پرده و جداکننده دیگری هست، یعنی پوسته درخشان (**ק"נ**, kelipas nogah)، و این همان مرتبه پوست ختنه‌گاه (**ערלה**, orlah) است که عهد را می‌پوشاند.

اما پایین‌تر از **עשיה**، نوع دیگری از پرده وجود دارد: **ק"נ**، «پوسته درخشان»، قلمرویی که نه مقدس است و نه ناپاک و می‌توان آن را به هر یک از دو سو هدایت کرد. آن را به پوست ختنه‌گاهی تشبیه می‌کنند که عهد را می‌پوشاند.

(כמ"ש בע"ח [בעץ חיים] ש"מ [שער מ'] פ"א ונק' ק"נ [קליפת נוגה] כו' והיא הערלה המכסה על היסוד)⁷⁰ והוא הבדלה בין קדש לחול

(چنان‌که در **עץ حיים** (**עץ حיים**), Sha'ar 40, فصل 1، نوشته شده است: آن را **ק"נ** می‌نامند، و این همان پوست ختنه‌گاهی است که بنیاد (**יסוד**, Yesod) را می‌پوشاند.) و این همان جدایی میان مقدس و امور عادی و دنیوی (**חול**, chol) است.

עץ حיים آریزال (**האר"ז**) آن را **ק"נ** می‌نامد و به‌عنوان پوست ختنه‌گاهی توصیف می‌کند که **יסוד** را می‌پوشاند. این پرده نه مقدس را از مقدس، بلکه مقدس را از امور عادی و دنیوی جدا می‌کند.

(ואפשר שהפרסא⁷¹ הוא בין ע"ס [עשר ספירות] דעשייה לק"נ [לקליפת נוגה] וא"כ אפשר הוא ג"כ בחי' חשמל המפסיק בין ע"ס [עשר ספירות] דעשייה לנוגה.

(و ممکن است جداکننده میان ده **سپירות عשיה** و **ק"נ** باشد؛ و در این صورت، ممکن است آن نیز مرتبه‌ای از واسطه جداکننده [حائل میان دو قلمرو] (**حשמל**, Chashmal) باشد که میان ده **سپירות عשיה** و **נוגה** قرار می‌گیرد.)

آلتر ربه (ادموی"ר הזקן) پیشنهاد می‌کند که جداکننده میان **سپירות عשיה** و **ק"נ** شاید خود نوعی **حשמל** باشد که قدوسیت را از **נוגה** جدا می‌کند. (در یکی از نسخه‌های خطی، این عبارت با این جمله آغاز می‌شود: «و در نسخه خطی دیگری یافتیم.»)

גם במ"א בפ' ואתחנן ע"פ שמע^{72, 73} כו' נתב' ג"כ שההבדלה הוא ע"י בחי' חשמל וגם במ"א נת' [נתבאר] ענין בחי' עטופים שהוא ממוצע בין קדושה לק"נ [לקליפת נוגה] כו')

همچنین، در جای دیگری، در (Va'eschanan) **ואתחנן** Parshas، درباره آیه «بشنو [ای اسرائیل]»، و جز آن، نیز توضیح داده شده است که جدایی از طریق مرتبه **حשמל** است؛ و در جای دیگری نیز درباره مرتبه **گلۀ ناتوان** (**عטوفים**, atufim) توضیح داده شده است که میان قدوسیت و **ק"נ** واسطه است، و جز این.)

او برای این مطلب به گفتار خود درباره شما در Parshas **ואתחנן** استناد می‌کند؛ آن گفتار نیز توضیح می‌دهد که جدایی از طریق **حשמל** صورت می‌گیرد. همچنین به بحث دیگری درباره **عטوفים**، یعنی «گلۀ ناتوان» پیدایش ۳۰، اشاره می‌کند؛ مرتبه‌ای میان قدوسیت و **ק"נ**.

וזהו ענין אשר ברא⁷⁴ אלהים לעשות⁷⁵ לתקן ותורמסין צריכין תקון כו' כי האדם נברא בצלמנו כדמותנו⁷⁶ ויש לו מסך זה

این است معنای «آنچه **אלקים** آفرید تا به انجام رساند» – یعنی اصلاح کند؛ و «ترمس‌ها نیازمند اصلاح‌اند»، و جز این. زیرا انسان «به صورت ما، بر طبق شباهت ما» آفریده شد و این پرده را دارد،

این عبارت معنای آیه «آنچه **אלקים** آفرید تا به انجام رساند» را روشن می‌کند: آفرینش برای انسان ناتمام گذاشته شد تا آن را «به انجام رساند»، کامل و اصلاح کند؛ همان‌گونه که Midrash می‌گوید ترمس‌ها پیش از آنکه خوردنی شوند باید شیرین شوند. انسان که «به صورت ما» آفریده شده، این پرده **נוגה** را در درون خود دارد.

וצריך לתקן להיות החול בחי' חולין שנעשו על טהרת הקדש⁷⁷ והיינו ע"י שנכללים בקדושת השבת

و باید [آن را] اصلاح کند تا امور دنیوی به مرتبه «چیزهای دنیوی‌ای که با طهارت قدس آماده شده‌اند» بدل شوند؛ و این از آن‌روست که در قداست شبات (**שבת**, Shabbos) مندرج می‌شوند.

وظیفه او اصلاح آن است تا امور عادی به «چیزهای دنیوی‌ای که با طهارت قدس آماده شده‌اند» بدل شوند؛ همانند خوراک عادی‌ای که با سخت‌گیری مربوط به خوراک مقدس با آن رفتار شده باشد. این امر با وارد کردن روزهای هفته در قداست **שבת** تحقق می‌یابد.

כי שבת הוא קודש שאז מאיר אור האצילות ע"י הבריאה בלי מסך שבין בריאה ליצירה ובין יצירה לעשייה וכ"ש [וכל שכן] שק"נ [שקליפת נוגה] אינו מפסיק אז⁷⁸ שמאיר שלא על ידו כו'

זیرא שבת مقدس است: آن‌گاه نورِ عالمِ صدور (اَצילות, Atzilus) از طریقِ عالمِ آفرینش (برِیאה, Beriah) می‌تابد، بی‌آن‌که پردهٔ میانِ عالمِ آفرینش و عالمِ صورت‌بخشی (יצירה, Yetzirah) و میانِ عالمِ صورت‌بخشی و عالمِ عمل (عשייה, Asiyah) حائل باشد؛ و به‌طریقِ اولی، پوسته (קליפה, kelipah) نورانی (נוגה, nogah) نیز آن‌گاه مانع نمی‌شود، زیرا [نور] از طریقِ آن نمی‌تابد، و غیره.

سבת مقدس است، زیرا در آن نورِ عالمِ صدور تنها از طریقِ عالمِ آفرینش می‌تابد، بی‌آن‌که پرده‌های میانِ عالمِ آفرینش و عالمِ صورت‌بخشی و میانِ عالمِ صورت‌بخشی و عالمِ عمل حائل شوند. به‌طریقِ اولی، پوستهٔ نورانیِ نוגה نیز دخالت نمی‌کند؛ زیرا نور اصلاً از طریقِ آن نمی‌گذرد.

ולכן האדם הוא מובدل ממלאכת החול שאינו עוסק בדברים גשמיים אלא שבת להוי"ה אלהיך⁷⁹ בבחינת ביטול הגם שהוא ביטול דבריה בחינת יש מי שבטל כו'

ازاین‌رو، انسان از کارِ روزهای هفته جدا می‌شود و به امورِ جسمانی نمی‌پردازد؛ بلکه «شباتی برای نامِ چهارحرفی (ה', Havayah)، اَلهִיךָ» است، در حالتِ خودنهی‌گری (ביטול, bittul)؛ هرچند این خودنهی‌گریِ عالمِ آفرینش است، مرتبه‌ای که در آن [هنوز] کسی هست که خودنهی‌گر است، و غیره.

به همین دلیل است که یک یهودی در شبات از کارِ روزهای هفته دست می‌کشد و به امورِ جسمانی نمی‌پردازد: این روز «شباتی برای نامِ چهارحرفی، اَلهִיךָ» است، حالتی از خودنهی‌گری. بااین‌حال، این هنوز فقط خودنهی‌گریِ عالمِ آفرینش است؛ «چیزی» آفریده‌شده که خود را فرومی‌نهد (יש, yesh؛ موجودی مستقل)، نه یگانگیِ کاملِ عالمِ صدور.

משא"כ בימות החול שהתהוותו⁸⁰ ע"י יצירה ועשייה שם יש קליפת נוגה החופפת אך ע"י שמברר בששת ימי החול בירורי נוגה יגיע כפך⁸¹

اما در روزهای هفته، که پدیدآمدنشان از راهِ عالمِ صورت‌بخشی و عالمِ عمل است، پوستهٔ نוגה بر فرازِ آنها سایه افکنده است. ولی با پالایشِ نוגה در شش روزِ هفته – «دسترنجِ دستانت،

در روزهای هفته، که وجودشان از راهِ عالمِ صورت‌بخشی و عالمِ عمل پدید می‌آید، پوستهٔ نוגה بر زندگی سایه افکنده است. اما انسان در شش روزِ هفته، از راهِ «دسترنجِ دستانت»، نוגה را پالایش می‌کند («روشن» می‌سازد؛ بירוים, birurim).

כי תאכל שעוסק באמונה לשם שמים ומתפלל ולומד בכח זה עי"ז נעשי' [נעשית / נעשים] החולין עטה"ק [על טהרת הקודש] ועי"ז אומרים במו"ש [במוצאי שבת] ברוך המבדיל בין קודש לחול כי להיות⁸² הבדלה ופרסא הוא ממקום גבוה ונעלה כנ"ל בענין חשמל כו'

هنگامي که آن را می‌خوری: او با امانت‌داری و برای آسمان کار می‌کند، و با نیرویی که از این کار می‌گیرد دعا می‌کند و می‌آموزد؛ از این راه، امور دنیوی با طهارتِ قدس آماده می‌شوند. و به همین مناسبت، هنگامِ پایانِ **שבת** می‌گوییم: «مبارک [است او] که میانِ مقدس و دنیوی جدایی می‌افکند»؛ زیرا وجودِ جدایی و پرده از جایگاهی بلند و والا سرچشمه می‌گیرد، چنان‌که پیش‌تر دربارهٔ **חשמל** (Chashmal)، و غیره، توضیح داده شد.

او با صداقت و برای آسمان کار می‌کند، و سپس با نیرویی که کار به او می‌دهد دعا می‌کند و می‌آموزد. به این ترتیب، امرِ دنیوی به قداست برکشیده می‌شود. از این رو، در پایانِ **שבת** برکت می‌گوییم: «مبارک است آن‌که میانِ مقدس و دنیوی جدایی می‌افکند»؛ زیرا خودِ جدایی از جایگاهی بسیار بلند سرچشمه می‌گیرد، مانند **חשמל**.

وبرוך ونמשך משם להיות מאיר דרך הפרסא כ"א לא היה הפרסא לא היה שום התהוות חדוש יש מאין ולא היה תקון חולין שנעשו עטה"ק [על טהרת הקודש]

و «مبارک» (baruch, **ברוך**) [یعنی] از آنجا فرود آورده و جاری می‌شود تا از میانِ پرده بتابد. زیرا اگر پرده‌ای نبود، هیچ پدیدآمدنِ امرِ نو از نیستی رخ نمی‌داد و هیچ اصلاحی در امورِ دنیویِ آماده‌شده با طهارتِ قدس صورت نمی‌گرفت. واژهٔ «مبارک» (baruch) به معنای «فرودآورده‌شده» خوانده می‌شود: نور از آن سرچشمهٔ بلند فرود آورده می‌شود تا از میانِ پرده بتابد. بدون این پرده، نه آفرینشِ نو چیزی از نیستی ممکن بود و نه اصلاحِ امورِ دنیوی.

(רק قدש לבד وכוונת הבריאה דירה בתחתונים הוא שיהי' [שיהיה] יש ونפרד בחי' חול רק שיהי' [שיהיה] אח"כ ביטול היש טהרת הקודש)

(فقط قداستِ محض؛ و مقصودِ آفرینش، سکونتگاهی در میانِ عوالمِ فرودین (**دירה בתחתונים**, dirah betachtonim)، این است که موجودی جداگانه، مرتبهٔ امرِ دنیوی (**יש**)، وجود داشته باشد؛ تنها برای آن‌که پس از آن، خودنفی‌گریِ این موجود و طهارتِ قدس پدید آید.)

بدونِ پرده، فقط قداست وجود می‌داشت. اما هدفِ آفرینش، آن‌که برای **ה'** «سکونتگاهی در میانِ عوالمِ فرودین» باشد، مستلزم وجود چیزی مستقل (**יש**)، یعنی امرِ دنیوی است؛ چیزی که سپس خودنفی‌گر می‌شود و به طهارتِ قدس بدل می‌گردد.

והנה בהתגלות האור דרך הפרסא עדיין הוא קדושה עד סוף העשייה ששם מקום הנוגה וזהו מצות מילה מל י"ה שהוא מל מחשמל דבינה שהוא מבחי י"ה

اکنون، در آشکارشدن نور از میان پرده، این نور تا پایان عالم عمل همچنان مقدس است؛ آنجا جایگاه **نوگه** است. و این همان فرمان ختنه (**מצוה**، mitzvah؛ **مילה**، milah) است: **מל יו"ד-ה"א** (**מל י"ה**، mal Yud-Hei)، که همان **מל חשמל** فهم (**בינה**، Binah) است و از مرتبه **יו"ד-ה"א** می آید.

تا زمانی که نور از میان پرده‌ها می‌گذرد، مقدس می‌ماند؛ این امر تا پایان عالم عمل ادامه دارد، جایی که **نوگه** آغاز می‌شود. ختنه (milah) دقیقاً به همین نقطه مربوط است: واژه milah به صورت **מל** به اضافه **יו"ד-ה"א** خوانده می‌شود؛ **מל**، بُعد گفتاری **חשמל** فهم است و به نام الهی‌ای تعلق دارد که از **יו"ד** (Yud، حکمت **חכמה**، Chochmah) و **ה"א** (Hei، فهم **בינה**) تشکیل شده است.

כי חו"ב [חכמה وבינה] הן תרין ריעין דהיינו שכשמסירים הערלה שהיא ק"נ [קליפת نوگه] אז נשאר רק חשמל דבינה שהוא הלבוש שצ"ל כמבואר למעלה בכדי שיהי' [שיהיה] התהוות בי"ע כו' אבל הערלה שהיא ק"נ [קליפת نوگه] צריך להסיר.

زیرا حکمت (**חכמה**، Chochmah) و فهم (**בינה**، Binah) «دو یار» هستند. یعنی وقتی پوستِ ختنه‌گاه، که همان پوستهٔ درخشان (**کلیفت نوگه**، kelipas nogah) است، برداشته شود، تنها پوشش (**حשמل**، Chashmal) **بیנה** باقی می‌ماند؛ این همان پوششی است که باید وجود داشته باشد، چنان‌که در بالا توضیح داده شد، تا عالم آفرینش (**بریا**، Beriah)، عالم صورت‌بخشی (**יצירה**، Yetzirah) و عالم عمل (**عשיه**، Asiyah) پدید آیند و غیره؛ اما پوستِ ختنه‌گاه، یعنی **کلیفت نوگه**، باید برداشته شود.

حکمت و فهم «یارانی» جدایی‌ناپذیرند؛ ازاین‌رو، **حשמل بیנה** مقدس است. وقتی پوستِ ختنه‌گاه، یعنی **کلیفت نوگه**، برداشته شود، تنها **حשמل بیנה** باقی می‌ماند: پوششِ ضروری‌ای که وجودِ عوالم **بریا**، **יצירה** و **عשיه** را ممکن می‌سازد. بااین‌حال، پوستِ ختنه‌گاه باید برداشته شود.

ומתחילה הוצרך להיות כך כדי שיהי' [שיהיה] יניקה לק"נ [לקליפת نوگه] וממנה לקליפות הטמאות שק"נ [שקליפת نوگه] היא המפרדת בין הקדושה ובין כל קליפות טמאות ממש אבל אח"כ העבודה לברר ק"נ [کلیفت نوگه] ולהפכה לקדושה כו' :

در آغاز لازم بود چنین باشد تا **کلیفت نوگه** تغذیه شود و پوسته‌های ناپاک (**کلیפות**، kelipos) از آن تغذیه کنند؛ زیرا **کلیفت نوگه** میان قداست و همهٔ پوسته‌های کاملاً ناپاک حائل است. اما پس از آن، خدمتِ انسان این است که **کلیفت نوگه** را پالایش کند و آن را به قداست بدل سازد و غیره.

در آغاز لازم بود پوستِ ختنه‌گاه وجود داشته باشد تا **کلیفت نوگه**، و از طریق آن پوسته‌های ناپاک، از نیروی حیاتیِ حداقلی بهره‌مند شوند؛ **نوگه** میان قداست و ناپاکی محض حائل است. اما مقصود از خدمتِ انسان آن است که **نوگه** را پالایش کند و به قداست بدل سازد.

ختنه: «پیمان من با تو»

6 **והנה בהסיר הערלה אז נעשה אב המון גוים שיתוספו ניצוצות להתכלל באלקות מחמת שלא יהי' [יהיה]**

מסך הנוגה וע"ז נאמר אני הנה בריתי אתך⁸³ והיית לאב המון גוים.

اکنون، هنگامی که غلفه برداشته می‌شود، او «پدرِ انبوهی از ملتها» می‌شود؛ زیرا جرقه‌هایی افزوده می‌شوند تا در الوهیت جای گیرند، چون دیگر پرده‌ای از نُوگه، یعنی «درخشش» (נוגה, nogah)، وجود ندارد. و درباره‌ی این امر گفته شده است: «من - اینک عهد من با توست، و تو پدرِ انبوهی از ملتها خواهی شد.»

با برداشته شدن غلفه (پرده نُوگه)، ابراهیم (אברהם, Avraham) «پدرِ انبوهی از ملتها» می‌شود: جرقه‌های قدسی از جهان گسترده‌تر اکنون می‌توانند افزوده شوند و در الوهیت جذب گردند، زیرا نُوگه دیگر میان آن‌ها حائل نیست. آیه درباره‌ی عهدِ ختنه دقیقاً همین را می‌گوید.

אני זקף גדול כי אני אותיות אין⁸⁴ שמלכות הוא הכתר וזקף גדול דהיינו כשהיא מתעלית למעלה⁸⁵ כו'.

«آنی» (אני, ani؛ «من») [علامتِ نغمه‌گذاری] زاکفِ گادول (זקף גדול, zakef gadol؛ «ایستاده بزرگ») را دارد؛ زیرا آنی حروفِ عین (אין, ayin؛ «هیچ») را دارد، چراکه فرمانروایی (מלכות, Malchus) همان تاج (כתר, Keser) است؛ و زاکفِ گادول [یعنی] هنگامی که آن به بالا برکشیده می‌شود، و جز این.

واژه «من» (آنی) در آن آیه نغمه‌گذاریِ زاکفِ گادول را دارد، به معنای «ایستاده بزرگ». آنی همان حروفِ عین، «هیچ»، را دارد که نشان‌دهنده تاج است؛ و فرمانروایی، که می‌گوید «من»، ریشه در تاج دارد. زاکفِ گادول نشان می‌دهد که فرمانروایی به سوی آن سرچشمه برکشیده می‌شود.

ופי' שע"י המילה הרי בריתי ממש אתך והיינו התגלות היסוד כי כל הפרסא הכל הוא בבחי' היסוד בכל עולם יסוד אבא כו'

توضیح این است: از طریق ختنه، «عهد من» خود «با تو» می‌شود؛ یعنی آشکارشدنِ بنیاد (יסוד, Yesod). زیرا سراسرِ حائل، در هر عالم، در مرتبه بنیاد است: بنیادِ آبا (אבא, Abba) و جز آن،

از طریق ختنه، خود «عهد من» «با تو» می‌شود: بنیاد، سفیره (ספירה, Sefirah؛ یکی از مراتبِ تجلی) عهد، آشکار می‌گردد. هر حائل در هر عالم، خصلتِ بنیاد را دارد؛ از بنیادِ آبا، یعنی حکمت (חכמה, Chochmah)، به پایین.

עד סוף העשייה שנעשה ערלה ממש ובכריתת הערלה נעשה התגלות בריתי ממש אני זקף גדול כו' להיות אתך ממש שורה ומתגלה למטה כמו למעלה.

تا پایان عالم عمل (عشيه, Asiyah)، جایی که به غلفه‌ای واقعی بدل می‌شود؛ و با بریدن غلفه، «عهد من» خود آشکار می‌گردد - «من» با زاکف گادول، و جز این - تا واقعاً «با تو» باشد و در پایین، همان‌گونه که در بالا، سکونت کند و آشکار شود.

در پایان عالم عمل، حائل به غلفه واقعی بدل می‌شود. هنگامی که آن بریده می‌شود، «عهد من» آشکار می‌گردد و «من» فرمانروایی برکشیده را به پایین می‌آورد، تا **ה' حقیقتاً «با تو»** باشد و در پایین، همان‌گونه که در بالا، سکونت کند و آشکار شود.

(ור"ל [ורוצה לומר] שע"י כריתת הערלה יורד ونמשך מבחי, אני בבחי' יסוד כמ"ש בע"ח [בעץ חיים] שכ"ז [שכל זמן] שהערלה דבוקה לא נמשכו גלוי אורות עליונים ביסוד אלא הם סתומים למעלה כו' ובכריתת הערלה נמשך בחי' אני אותיות אין בבחי' בריתי וכ"ז נמשך אתך ממש כו') :

(مقصود این است: از طریق بریدن غلفه، [نور] از مرتبه «من» به مرتبه بنیاد فرود می‌آید و به آن کشیده می‌شود؛ چنان‌که در عتس حاییم (עץ חיים, Etz Chaim) نوشته شده است که تا هنگامی که غلفه چسبیده باشد، آشکارشدن انوار فوقانی به بنیاد کشیده نمی‌شود، بلکه آن‌ها در بالا پوشیده می‌مانند، و جز این؛ و با بریدن غلفه، مرتبه آنی، یعنی حروف عین، به مرتبه «عهد من» کشیده می‌شود، و همه این‌ها واقعاً «با تو» کشیده می‌شوند، و جز این.)

یادداشت پایانی توضیح می‌دهد: همان‌گونه که آریزال (האריז"ל) در عتس حاییم می‌نویسد، تا وقتی غلفه چسبیده است، انوار فوقانی در بنیاد آشکار نمی‌شوند، بلکه در بالا پوشیده می‌مانند. بریدن آن «من» را، که عین است، به «عهد من» می‌کشد و از آنجا به پایین، تا «با تو»، یعنی خود شخص.

در کار بندگی

انسان حائل **קליפת נוגה** را که جهان را می‌پوشاند، در درون خود دارد. وظیفه او پالایش آن است: در شش روز هفته، درستکارانه و برای رضای آسمان کار کند، و با نیرویی که کار به او می‌بخشد نماز بخواند و مطالعه کند، تا امور دنیوی به «چیزهای عادی‌ای که در طهارت قداست فراهم آمده‌اند» بدل شوند؛ و در شبات، با خودنفی‌گری (**ביטול, bittul**) کار روزهای هفته را کنار بگذارد. ختنه نیز همین وظیفه را بیان می‌کند: برداشتن پوشش نامقدس، تا نور الهی در پایین آشکار شود.

پرسش‌هایی برای گفت‌وگو

1. چرا در روز، هنگامی که دروازه‌های معبد باز بودند، به پرده نیاز بود، و این درباره چگونگی گذر نور از جهانی به جهان دیگر چه می‌آموزد؟
2. چگونه ممکن است **השמל** هم از **ז"א** و **נוקבא** فروتر باشد و هم ریشه‌ای بالاتر از آن‌ها داشته باشد؟ نمونه تمثیل چگونه این را روشن می‌کند؟
3. چرا فرشتگان **השמל** هنگامی که گفتار **ה'** آشکار می‌شود خاموش‌اند و هنگامی که از میان می‌رود پرخش می‌شوند؟
4. اگر «همه چیز از توست»، آفرینش از چه حیث «چیزی از هیچ» است؟
5. تفاوت حائل‌هایی که امر مقدس را از امر مقدس جدا می‌کنند با **קליפת נוגה**، که امر مقدس را از امر دنیوی جدا می‌کند، چیست، و هر یک برای زندگی یک شخص در روزهای هفته چه معنایی دارد؟

یادداشت‌ها

بند 1

1 והבדילה הפרוכת

این یادداشت ثبت می‌کند که نسخه دیگری از این ما مر، به قلم میتر ربه (ادمو"ر האמצעי)، در Siddur چاپ شده و با عبارت «برای فهم ریشه‌های مطالب بالا» آغاز می‌شود. این نسخه موازی همان ما مر است.

یادداشت کھوت

הנחת כ"ק אדמו"ר האמצעי בסידור קמו, א. הנחת ר' משה בן אדה"ז בסה"מ תקס"ו ע' סא. ובשניהם מתחיל: להבין שרשי הדברים הנ"ל. דרך מצותיך ו, ב. הנחת מהר"א מסטראשליע בס' עבודת הלוי טז, ד. ראה לעיל בציונים לכ"ק אדמו"ר זי"ע.

2 והבדילה הפרוכת לכם

ה' به موسی (משה) فرمان می‌دهد که چگونه میشکان (משכן, Mishkan) را بنا کند: پرده حائل (פרוכת, paroches) باید چنان آویخته شود که «برای شما میان مکان مقدس و قدس الاقداس جدایی افکند». این آیه، آیه آغازین مامار (מאמר, maamar) و مضمون آن است: حائلی که یک مرتبه را از مرتبه بعد جدا می‌کند.

Exodus 26:33 שמות כ"ו:ל"ג

וְנִתְּמָה אֶת־הַפְּרוֹכֶת תַּחַת הַקֶּרְסִים וְהַבֹּאֶת שָׁמָּה מִבֵּית לַפְּרוֹכֶת אֶת אֲרוֹן הָעֵדוּת וְהַבְדִּילָה הַפְּרוֹכֶת לָכֶם בֵּין הַקֹּדֶשׁ וּבֵין קֹדֶשׁ הַקֹּדָשִׁים:

And thou shalt hang up the veil under the clasps, and shalt bring in thither within the veil the ark of the testimony; and the veil shall divide unto you between the holy place and the most holy

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

یادداشت کھوت

שמות כו, לג.

3 בע"ח שער מ"א

نسخه موازی در Siddur همین ارجاع به עץ חיים, Sha'ar 41, درباره حائل را بررسی می‌کند.

یادداشت کھوت

ראה סידור כאן קמו, א. סה"מ תקס"ו ע' סא. ראה חקירה זו, א "שיש מסך ופרגוד המפסיק בין אצילות לבי"ע . . ושורש המסך הנ"ל הוא מבחי' חשמל דיבנה".

4 וע' בע"ח שער ז' פ"ב

این یادداشت محتوای עץ חיים 7:2 را می‌آورد: آیه «در میان آب‌ها، گستره‌ای پدید آید» و نیاز به انقباض تا Atzilus بتواند نور را دریافت کند؛ همچنین برای بررسی بیشتر آن بخش، به اور התורה ارجاع می‌دهد.

یادداشت کھوت

שעז"נ הי רקיע בתוך המים . . ומבואר שם כי הצמצום בא"ק הוצרך להיות כדי שיהי' יכולת בעולם האצ"י לקבל האור ממנו" — וראה באוה"ת ואתחנן ובספר החקירה זו, א "ופי' שבלא המסך הנ"ל לא היה אפשר להתהוות עולמות בי"ע". אוה"ת פ' בלק ע' תתקסח.

5

תלמוד (תלמוד) می‌گوید که معبد دوم سیزده پرده داشت که هفت‌تای آن‌ها روبه‌روی هفت دروازه بود؛ راشי (רש"י) در همان‌جا توضیح می‌دهد که این پرده‌ها برای حفظ عفاف بودند. آلت ר"ה (אדמו"ר הזקן) از پرده‌های

دروازه‌ها تصویری از حائلی می‌سازد که حتی وقتی راه باز است، حجاب می‌افکند.

Ketubot 106a:12 כתובות ק"ו א:י"ב

הָתָם בְּדִבְכִּי. דָּאִמַּר רַבִּי זִירָא אָמַר רַב: שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה פְּרוֹכוֹת הָיוּ בְּמִקְדָּשׁ שֵׁנִי, שְׁבַע קִנְיָד שְׁבַעָה שְׁעָרִים, אַחַת לַפֶּתַח וְשֵׁל הֵיכָל, וְאַחַת לַפֶּתַח וְשֵׁל אוֹלָם. שְׁתֵּים בְּדִבְרֵי, שְׁתֵּים קִנְיָדוֹ בְּעֵלְיָה.

William Davidson, Vocalized Aramaic (CC-BY-NC)

6 תרעין דג"ע אסתימו

یکی از بخش‌های زوهار که یادداشت‌های کھوت برای این مضمون آورده‌اند که دروازه‌های باغ عدن شب‌ها بسته و روزها باز هستند. آلت ר"ה آن را بر فرمانروایی عالم صدور (אצילות, Atzilus) تطبیق می‌کند.

Zohar I, 92a זח"א צב, א

یادداشت کھوت

ראה זח"א צב, א. קעב, א. רמב, ב. ספר המצות להצ"צ מצות מילה פ"ד. ד"ה תקעו בחדש תרצ"ד (קונטרס פב).

7 ותקם בעוד לילה

در سروده «زن بافضیلت» که کتاب Proverbs را به پایان می‌رساند، او هنگامی که هنوز شب است برمی‌خیزد و به اهل خانه‌اش خوراک می‌دهد. اگر این مطلب را چنین بخوانیم که فرمانروایی برای عوالم روزی فراهم می‌کند، نشان می‌دهد که حتی شب نیز بخشی از فیض جریان دارد؛ آلت ר"ה آن را تنها جریان بیرونی می‌داند.

Proverbs 31:15 משלי ל"א:ט"ו

וְתִקֶּם בְּעוֹד לַיְלָה וְתִתֵּן מִטָּרַף לְבֵיתָהּ וְחָק לְנַעֲרֹתֶיהָ:

She riseth also while it is yet night, and giveth food to her household, and a portion to her maidens

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

یادداشت کھوت

משלי לא, טו.

8 הדם הוא הנפש

موسی به اسرائیل هشدار می‌دهد که خون نخورند، «زیرا خون همان جان [حیات] است». مامار این عبارت را وام می‌گیرد: هنگام خواب، نیروی حیات از خون – که جایگاه نیروی حیاتی جان است – به درون قلب عقب می‌نشیند.

Deuteronomy 12:23 דברים י"ב:כ"ג

רַק חֹזֶק לִבְלֹתִי אֶכֶּל הַדָּם כִּי הַדָּם הוּא הַנֶּפֶשׁ וְלֹא־תֹאכַל הַנֶּפֶשׁ עִם־הַבָּשָׂר:

Only be stedfast in not eating the blood; for the blood is the life; and thou shalt not eat the life with the flesh

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

9 קיסטא דחיותא

یادداشت کھوت این بخش از زوهار را برای عبارت «اندازه اندک حیات (קיסטא דחיותא, kista de-chayusa)» می‌آورد: اندازه اندکی از حیات که هنگام خواب در بدن باقی می‌ماند. آلت ר"ה از آن برای توضیح نیروی حیاتی بیرونی بهره می‌گیرد که با عقب‌نشینی نیروی حیات درونی باقی می‌ماند.

Zohar I, 83a זח"א פג, א

یادداشت کھوت

מדה קטנה דחיותא (ראה זח"א פג, א).

10 וכדאיתא במס' תמיד

در نسخه این بخش در آنجا، عبارت «و در [رساله] Middos» افزوده شده است: قفل کردن دروازه‌ها در رساله Middos نیز توصیف شده است.

یادداشت کیهوت

פ"ג. ובדרך מצותיך ו, ב נוסף: ובמדות.

11 زوهار (זהר) در شرح שלח (שלח) جهان را به صورت حلقه‌هایی در پیرامون اورشليم وصف می‌کند: اورشليم کوه معبد را دربرمی‌گیرد و کوه معبد صحن‌های اسرائيل را. آلتَر رَبه به این مطلب استناد می‌کند تا نشان دهد که هرچه در صحن زمینی هست، حتی کوه معبد، در بالا در فرمانروایی (ملכות، Malchus) وجود دارد.

Zohar, Sh'lach 11:84-92 ספר הזהר, שלח לך י"א:פ"ד-צ"ב

12 میشنا (משנה) در آغاز رساله تמיד (תמיד, Tamid) نگهبانی شبانه در معبد را وصف می‌کند: در آن هنگام، سالخوردگان خاندان کاهنان در بیت هموقد (بیت המוקד, Beis HaMoked; تالار آتش) می‌خوابیدند و کلیدهای صحن را در دست داشتند. این مطلب، گفته قفل‌بودن دروازه‌ها در شب را تأیید می‌کند (یادداشت کیهوت همچنین به فصل 3 این رساله اشاره می‌کند).

Mishnah Tamid 1:1 משנה תמיד א' א'

בשלשה מקומות הכהנים שומרים בבית המקדש. בבית אבטינס, בבית הניצוץ ובבית המוקד. בית אבטינס ובית הניצוץ היו עליות, והרובים שומרים שם. בית המוקד, כפה, ובית גדול הנה, מקף רובדים של אבן, וזקני בית אב ישנים שם, ומפתחות העזרה בידם. ופרחי קנה איש בסתו בארץ. לא היו ישנים בבגדי קדש, אלא פושטין ומקפלין ומניחים אותן תחת ראשיהן, ומתכסין בכסות עצמן. ארע קרי לאחד מהן, יוצא והולך לו במקסה ההולכת תחת ...

In three places the priests keep watch in the Temple: in the chamber of Avtinat, in the chamber of the spark, and in the fire chamber. In the chamber of Avtinat and in the chamber of the spark there were upper chambers where the youths kept watch. The fire chamber was vaulted and it was a large room surrounded with stone projections, and the elders of the clan [serving in the Temple] used to sleep there, with the keys of the Temple courtyard in their hands. The priestly initiates used

Torat Emet 357 (Public Domain) • Mishnah Yomit by Dr. Joshua Kulp (CC-BY)

بند 2

13 בביתאור הזהר פ' אחרי

این همان «شرح זהר درباره پارشای אחרי מות» است که متن به آن ارجاع می‌دهد؛ در آنجا کشیده‌شدن نور درونی عدن از سه مرتبه نخستین فرمانروایی توضیح داده شده است.

یادداشت کیهوت

לכ"ק אדה"א עז, ב תאנא אתעברת, וראה גם ביאורי הזהר לכ"ק אדמו"ר הצמח צדק פ' אחרי ע' שגג ואילך.

14 ותתן טרף

«او برای اهل خانه خود خوراک فراهم می‌کند» چنین خوانده می‌شود که فرمانروایی (ملכות, Malchus) در شب، تنها با جریان بیرونی خود، عالم

آفرینش (בריא, Beriah), عالم صورت‌بخشی (יצירה, Yetzirah) و عالم عمل (עשיה, Asiyah) را روزی می‌دهد.

Proverbs 31:15 משלי ל"א:ט"ו

ותקם בעוד לילה ותתן טרף לביתה וחק לגערותיה:

She riseth also while it is yet night, and giveth food to her household, and a portion to her maidens

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

15 חסד אל כל היום

داوود (דוד), در پاسخ به دوئگ (دواغ) که به بدی خود می‌بالید، می‌گوید: «مهر ה' در تمام روز پایدار است.» آلتَر رَبه (آد מו"ר) هزاکن؛ ادمو"ר הזקן) از این آیه برای پیوند دادن روز با چیرگی جریان‌های مهر (חסדים, Chasadim) بهره می‌گیرد؛ چیرگی‌ای که دروازه‌های عدن را به روی جریان درونی می‌گشاید.

Psalms 52:3 תהילים נ"ב:ג'

מה־תהלהל ברעה הגבור חסד אל כל־היום:

Why boastest thou thyself of evil, O mighty man? The mercy of G-d endureth continually

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

16 כתנו' עור

ה' برای آدم (آدم) و حوّا (חוה) جامه‌هایی از پوست ساخت. چاشمال (חשמל, Chashmal; پوشش محافظ بیرونی) نیز به همین‌سان مراتب تجلی (سפירות, Sefiros) زئیر آنیین و תְּقוּא را در بر می‌گیرد و چون جامه‌ای محافظ و بیرونی بر آن‌ها می‌پیچد.

Genesis 3:21 בראשית ג':כ"א

ויעש ה' אֱלֹקִים לְאָדָם וּלְאִשְׁתּוֹ כְּתָנוֹת עוֹר וְיִלְבָּשֵׁם:

And the L-RD G-d made for Adam and for his wife garments of skins, and clothed them

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

17 מתחת רגליהם

إتس چاییم (عز حיים; Sha'ar Drushei ABYA; این مأمَر از آن به‌عنوان Sefaria, Sha'ar 41, chapter 1 یاد می‌کند و در Sefaria, Sha'ar 42, chapter 13 است) می‌گوید چاشمال، جامه بیرونی فهم (بینה, Binah), زئیر آنیین و תְּقוּא را از هر سو، حتی زیر پاهایشان، می‌پوشاند: در پهلوهایشان «جامه‌ها» و زیر پاهایشان «کفش‌ها» نامیده می‌شود. همان فصل توضیح می‌دهد که نوری که از پرده می‌گذرد، تنها مشتقی از نور نخستین است.

Sefer Etz Chaim 42:13 עץ חיים מ"ב:י"ג

... ماابני בליستراتوت וחיצים שהיו זורקין בהם המצריים ועמלקים והנה הבינה חופפת ומכסה עליהם מכל צדדיהם אף למטה תחת רגליהם והנה הלבוש החיצון של הבינה נקרא חשמ"ל ג'י' מلبוש וזהו המلبוש הוא מקיף ולבוש לזו"ן ואל תטעה לומר כי זהו האור המקיף של ז"א כי אור המקיף של ז"א אע"פ שהוא מהבינה עכ"ז אינו בחי' זה המلبוש שאנו מדברים בו עתה כי הלבוש הזה הוא בינה חיצונית ולבוש הבינה המلبוש את ז"א בסוד מلبוש ממש ולא בסוד א"מ מבחוץ ע"ג המلبוש ושעם הדבר הוא כנזכר כי הנה אין יכולת להחיצונים ...

Sefer Etz Chaim (Public Domain)

18 ומלבישם מצדיהם . . הוא בחי' מנעל

یک maamar متأخر که پوشیده‌شدن صفات عاطفی و بُعد مؤنث از پهلوهایشان به‌وسیله Chashmal و تبدیل‌شدن آن به «کفش» در زیر آن‌ها را بررسی می‌کند.

یادداشت کیهوت

עיין בד"ה פתח אלי תרנ"ח ע' סט.

19 ונעל הזה

این یادداشت خواننده را برای بحث دربارهٔ این جداکننده، یعنی «کفش» که با پردهٔ میان عالم صدور و عالم آفرینش یکی دانسته شده است، به **اور** **התורה** ارجاع می‌دهد.

یادداشت کھوت

ענין הפרסא זה ראה אה"ת תצוה ע' א'תשי.

20 חשמל מחיצוניות הבינה

آلتر ربه در آنجا توضیح می‌دهد که پوشش Chashma [چشمه] صفات عاطفی و بُعد مؤنت را می‌پوشاند تا نیروهای بیرونی نتوانند از آن‌ها نیرو بگیرند؛ همچنین تنها فهم است که می‌تواند به میان kelipah ها فرود آید تا عواطف را پالایش کند. او این نکته را با توانایی عقل برای اندیشیدن حتی به چیزی که از آن بیزار است روشن می‌کند؛ کاری که عواطف از انجامش ناتوان‌اند.

یادداشت کھوت

ראה לקמן צו, ג.

21 בשם א"י

ارجاعات Kehot برای این کلمات (یادداشتش در پایین آمده است).

یادداشت کھوت

=ספר "אדם ישר". אחד מספרי מהרח"ו בזמן אדה"ז והצ"צ היה בכתב יד. נדפס בשנת תרמ"ה בקראקא.

22 בלקוטי הש"ס מהאריו"ל

در آنجا **לקוטי תורה** شرح آریזال بر «برو و خود را کوچک کن» را نقل می‌کند: «میان هر عالمی و عالم پس از آن پرده‌ای هست... میان آدم کدمون و عالم صدور، و همین‌طور میان عالم صدور و عالم آفرینش؛ و همهٔ پرده‌ها نورهای فراگیر نامیده می‌شوند.» این متن Chashma جداکنندهٔ عالم صدور از عوالم آفرینش، صورت‌بخشی و عمل را - که از بخش بیرونی فهم است - از Chashma برتری که سراسر عالم صدور را فرا می‌گیرد، متمایز می‌کند.

یادداشت کھوت

מס' חולין, בעתק בלקויות פ' אחרי כז, ד.

23

ה' به מوشه (משה) قانون روز کیهור (יום הכיפורים, Yom Kippur) را می‌گوید: «زیرا در این روز او برای شما کفاره خواهد کرد تا شما را پاک سازد.» آلتر ربه برای بحث بیشتر به مأمَر خود دربارهٔ این آیه ارجاع می‌دهد (در لیکوتی تורה (לקוטי תורה), آخری (אחרי)).

Leviticus 16:30 ויקרא ט"ז:ל

כִּי־ביום הַזֶּה יִכַּפֵּר עֲלֵיכֶם לַטְהָר אֶתְכֶם מִכָּל חַטֹּאתֵיכֶם לִפְנֵי ה' תִּטְהָרוּ:

For on this day shall atonement be made for you, to cleanse you; from all your sins shall ye be clean before the L-RD

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

24 ע"פ כי ביום הזה יכפר

این همان شرح (biur) آیه‌ای است که متن به آن اشاره می‌کند. در آن، مطالعهٔ تورا به پوشیده‌شدن در جامهٔ خود پادشاه تشبیه شده و سپس «جامه‌ای سفید همچون برف» مطرح می‌شود: جامهٔ حقیقی، Chashma [چشمه] برتری است که سراسر عالم صدور را فرا می‌گیرد، نه Chashma فهم که عالم صدور را از عوالم فروتر جدا می‌کند؛ همچنین نقل می‌کند که Chashma [چشمه] آریزال هر پردهٔ میان عوالم را نوری فراگیر می‌داند.

یادداشت کھوت

לקו"ת אחרי כז, ד.

25 ולהבין ענין חשמל

یکی از چند جایی که یادداشت برای مطالعهٔ بیشتر دربارهٔ Chashmal فهرست می‌کند.

یادداشت کھوت

בענין החשמל — ראה סה"מ תקס"ב ע' רנג. ובכרך ב ע' תקכא. מאמר אדה"א ויקרא כרך ב ע' תצב. ע' תשנא. אה"ת בראשית כרך ג תצו, ב. שמיני ע' נה. ואתחנן ע' ריד. וע' רכג. פ' תצוה ע' א'תרלט. ד"ה מצה זו תר"מ סעי' מה. נזכר בלקו"ת שה"ש יח, ג.

26 מבשרי אחזה

ایوب (ایوب) اعلام می‌کند که حتی اگر پوستش کنده شود، «از جسم ه' را خواهم دید.» آموزه‌های حسیدی (חסידות, Chassidus) این سخن را اصلی می‌خوانند: ساختار نفس انسان، دربارهٔ امر الهی می‌آموزند. در اینجا، نسبت عقل با عاطفه، چاشمال را توضیح می‌دهد.

Job 19:26 ایوب י"ט:כ"ו

ואחר עורי נקפוזאת ומבשרי אֶחְזָה אֵלֹהִי:

And when after my skin this is destroyed, Then without my flesh shall I see G-d

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

یادداشت کھوت

איוב יט, כו.

27 לא כאברהם שיצא ממנו ישמעאל

ارجاعات Kehot برای این کلمات (یادداشتش در پایین آمده است).

یادداشت کھوت

ספרי דברים לב, ט.

28 לא כאברהם שיצא ממנו ישמעאל

سیفרי (ספרי) میان یعقوب (יעקב)، که همهٔ فرزندان پارسا بودند، و ابراهیم (אברהם) که اسماعیل (ישמעאל) از او پدید آمد، تفاوت می‌گذارد. این مطلب نشان می‌دهد که حتی عواطف مقدس، مانند مهر ابراهیم، می‌توانند برای آنچه مقدس نیست جایی پایی فراهم کنند.

Sifrei Devarim 312:1-2 ספרי דברים שי"ב:א-ב'

... צאו מתוך שולי, אי אפשי שתהיו בתוכה, תנו לי חלקי שאהא מכירו. כך קשבא אברהם אבינו לעולם יצאה ממנו פסולת, ישמעאל וכל בני הטרורה. בא יצחק לעולם יצאה ממנו פסולת, עשו וכל אלופי אדום. הורו להיות רעים יותר מן הראשונים. וכשבא יעקב לא יצאה ממנו פסולת, אלא נולדו כל בניו בשרים, כענין שנאמר (בראשית כה כז): "ויעקב איש תם יושב אהלים". מהיכן המקום מכיר את חלקו? מייעקב, שנאמר: כי חלק ה' עמו יעקב חבל ...

For the portion of the L-rd is His people": (Devarim 32:9) An analogy: A king had a field and gave it to tenant-farmers, who began to steal from it — upon which he gave it to their sons — who began to be worse than the first. When a son was born to him, he said to them: Get out of what is mine. You cannot remain there. Give me my portion so that I can recognize it. Similarly, when our father Abraham came to the ... world, there issued from

Vocalized Edition (CC-BY-NC) • Sifrei by Rabbi Shraga Silverstein (CC-BY)

29 וחייב הן תרין ריעין

زوهار (זהר) حکمت (חכמה, Chochmah) و فهم (בינה, Binah) را «دو همراه می‌خواند که هرگز از یکدیگر جدا نمی‌شوند». چون **בינה** از **חכמה**

جدایی‌ناپذیر است، جنبهٔ محافظ آن (Chashmal) می‌تواند نیروهای بیرونی را دور نگه دارد.

Zohar III, 4a ז"ג ד, א

یادداشت کھوت

ראה ז"ג ד, א. ראה לעיל י, ב.

30 ימותו ולא בחכמה

اليفاز (أليفاز) دربارهٔ فانیان ناتوان می‌گوید: «می‌میرند، و نه با حکمت؛ یعنی بی‌آنکه حکمتی به دست آورده باشند، می‌میرند. آلتز ربه (ادم"ו"ר הזקן) این عبارت را چنین می‌خواند که مرگ، قلمرو نیروهای بیرونی، بر حکמה هیچ تسلطی ندارد.

Job 4:21 איוב ד':כ"א

הלא-נסע יתָרם בָם ימותו וְלֹא בְחִכְמָה:

Is not their tent-cord plucked up within them? They die, and that without wisdom

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

یادداشت کھوت

איוב ד, כא.

31 ופי' ענין החשמל

در آنجا جامهٔ Chashmal از منظر خدمت الهی توضیح داده می‌شود: اندیشیدن به عظمت ה' که دل گنجایش آن را ندارد، بالاتر از عواطف باقی می‌ماند و همچون پوششی فراگیر محافظت می‌کند، تا شخص از مرتبهٔ خود به خواسته‌های بیگانه فرو نیفتد.

یادداشت کھوت

ראה ע"ח שער מ"א פ"ג. לקו"ת אמור לו, ג.

32 ופי' ענין החשמל

یادداشت‌های کھوت (Kehot) برای توضیح חשמל (Chashmal) که صفات عاطفی (ז"א / זעיר אנפין, Z'eir Anpin) و بُعد مؤنت / فرمانروایی (נוקבא, Nukva) را می‌پوشاند، به این فصل از עץ חיים (עץ חיים) ارجاع می‌دهند.

Sefer Etz Chaim 41:3 עץ חיים מ"א:ג'

והנה ענין עור שהוא לבוש דז"א עצמו אפשר שגם בו יש בחי' ג' לבושי' דמיון הכלים אך נלע"ד כי הנה הם ב' לבושים לבד א' הוא העור וא' הוא השערות בסוד אדרת שער. ובוה תבין איך הקליפות יונקים משערות ונקרא סערה על שמם וכנגדן יש ב' לבושים אחרים של מצות א' של תפלין בסוד עור וא' ציצית בסוד החוטין דמיון לשערות. אמנם אלו הם הלבושים של האדם בעוה"ב בסוד כי היא כסותה זה ציצית היא שמלתו לעורו חלק הפנימי של העור והם התפלין והענין כי ציצית ביצירה ותפלין הם יותר ...

Sefer Etz Chaim (Public Domain)

33 שו"ה שמלביש — שרשו גבוה מהן

چنان‌که در یادداشت نقل شده است، آن maamar می‌افزاید که هرچند ریشهٔ Chashmal برتر است، خود آن پایین‌تر از صفات عاطفی و بُعد مؤنت قرار دارد و نور را کاهش می‌دهد؛ ازاین‌رو نوری که از پرده می‌گذرد با نور بالای آن قابل مقایسه نیست، همچون «نوری مشتق‌شده».

یادداشت کھوت

בד"ה והי' ברכה תרל"ט מציי'ן על זה: והנה אם היות שרשו גבוה יותר עכ"ז הוא עצמו למטה מזו"ג וגורם המעטת האור, עד שהאור שעובר ونמשך דרך המסך אינו ערוך כלל לגבי האור שלמעלה מהמסך ע"ד כי שמש ומגן כו', וכנודע מענין אור של תולדה כו'.

34 שהרי הוא מהבינה

یادداشت برای اشاره به این اثر مرجع اصطلاحات قَبَلایی دربارهٔ منشأ Chashmal از فهم، به آن ارجاع می‌دهد.

یادداشت کھوت

ראה מאו"א ח, יב.

35 מ"מ שרש המשל הוא גבוה מאד

Tzemaḥ Tzedek در آنجا این بخش را دربارهٔ ریشهٔ بلندمرتبهٔ مثل نقل می‌کند.

یادداشت کھوت

באוה"ת פ' יתרו ע' תתכ מציי'ן לכאן.

36 משלי שלמה

«مَثَل‌های سلیمان (שלמה) پسر داوود (דוד).» سلیمان الگوی حکیمی است که می‌تواند حکمت را در قالبِ مَثَل‌ها بیوشاند.

Proverbs 1:1 משלי א':א'

משלי שלמה בן-דָּוִד מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל:

The proverbs of Solomon the son of David, king of Israel

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

37 ובגמרא אמרו

תلمוד (תלמוד) نقل می‌کند که درس‌های رבי מְיִיר (רבי מאיר) شامل یک‌سوم احکام، یک‌سوم آגادا (אגדה, aggadah؛ روایت‌های تفسیری) و یک‌سوم מַלְּהא بود. این امر نشان می‌دهد که مَثَل‌پردازی از ویژگی‌های ذهن‌های بزرگ است.

Sanhedrin 38b:22 סנהדרין ל"ח ב:כ"ב

דָּאָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: כִּי הָיָה דְרִישׁ רַבִּי מֵאִיר בְּפִירְקִיָּה, הָיָה דְרִישׁ תִּילְתָּא שְׁמַעְתָּא, תִּילְתָּא אֲגָדָא, תִּילְתָּא מִתְלִי. וְאָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: שְׁלֹשׁ מֵאוֹת מִשְׁלוֹת שׁוֹעֲלִים הָיוּ לִרְבִּי מֵאִיר, וְאֵינוּ אֵין לָנוּ אֱלָא שְׁלֹשׁ.

William Davidson, Vocalized Aramaic (CC-BY-NC)

یادداشت کھوت

סנהדרין לח, ב.

38 ואמרו משמת רבי מאיר

«هنگامی که ربی مְיִיר درگذشت، مَثَل‌گویان از کار بازایستادند.» ساختن مَثَل‌های حقیقی موهبتی نادر و والا است.

Sotah 49a:15–16 سוטה מ"ט א:ט"ו-ט"ז

מְשֻׁמַּת רַבִּי מֵאִיר בְּטָלוּ מוֹשְׁלֵי מִשְׁלִים. מְשֻׁמַּת בֶּן עֲזַאי בְּטָלוּ הַשְׂקָדִים. מְשֻׁמַּת בֶּן זֻמָּא בְּטָלוּ הַדְּרָשָׁנִים. מְשֻׁמַּת רַבִּי עֲקִיבָא בְּטָלוּ כְבוֹד הַתּוֹרָה. מְשֻׁמַּת רַבִּי חֲנִינָא בֶּן דּוֹסָא בְּטָלוּ אֲנָשֵׁי מַעֲשֶׂה. מְשֻׁמַּת רַבִּי יוֹסִי קִטְנָתָא בְּסֻקּוֹ חֲסִידִים. וְלָמָּה נִקְרָא שְׁמוֹ "קִטְנָתָא" — שֶׁהָיָה קִטְנָתָא שֶׁל חֲסִידִים. מְשֻׁמַּת רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן זָבַי בְּטָלוּ זֵיו הַחֲכָמָה. מְשֻׁמַּת רַבִּי גְּמְלִיאֵל הִזְקָן בְּטָלוּ כְבוֹד הַתּוֹרָה, וּמֵתָה טְהָרָה וּפְרִישׁוּת. מְשֻׁמַּת רַבִּי יִשְׁמָעֵאל בֶּן פָּאָבִי בְּטָלוּ זֵיו ...

William Davidson, Vocalized Aramaic (CC-BY-NC)

یادداشت کھوت

سوטה מט, א.

39 כהתלבשות השכל במשל

یادداشت نقل می‌کند که Chashmal همچون مَثَلی است؛ و در جای دیگری توضیح داده شده که همچون حروف اندیشه است، یعنی حروفی که جداکننده از آن‌ها ساخته می‌شود و خود همچون مَثَل است؛ در این‌باره به گفتارِ **חורא اور** با عنوان «Patach Eliyahu» ارجاع می‌دهد. این نشان

Torat Emet 357 (Public Domain) • Mishnah Yomit by Dr. Joshua Kulp (CC-BY)

45 כבד פה

موسی (مשה) به ه' میگوید که «دهانم سنگین است». آلتز ربه این را خاموشی ای می داند که با **حکמה** و **بیטول** همراه است.

Exodus 4:10 שמות ד"י

ויאמר משה אליה' בי אדני לא איש דברים אנכי גם מתמול גם משלשם גם מאז דברך אלי-עבדך כי כבד-פה כבד לשון אנכי:

And Moses said unto the L-RD: 'Oh L-rd, I am not a man of words, neither heretofore, nor since Thou hast spoken unto Thy servant; for I am slow of speech, and of a slow tongue
Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

3 بند

46 היש מספר לגדודיו

بیلداد (بلدد) در ستایش فرمانروایی ه' می پرسد: «آیا برای سپاهیان او شمارشی هست؟» این آیه گواهی می دهد که مراتب فرشتگان بی شمارند؛ و آلتز ربه (ادمو"ר הזקן) میگوید برخی از آنها از مرتبه **חשמל** (Chashmal) سرچشمه می گیرند.

Job 25:3 איוב כ"ה:ג'

הֲיֵשׁ מִסְפָּר לְגִדּוּדָיו וְעַל־מִי לֹא־יִקְוֶה אוֹרְהוֹ:

Is there any number of His armies? And upon whom doth not His light arise

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

یادداشت كهوت

איוב كه, ג.

47 בחי' חשמל ומזה נמשך המסך

همین سخن در آنجا نیز آمده است: پرده و حجاب میان عالم صدور و عالم آفرینش از **حשמל** فهم سرچشمه می گیرد؛ آنجا به **עץ حיים** 41 و Ramaz استناد می کند که **حשמל** را در زیبایی و هماهنگی (תפארת, Tiferes) مادر (امما, Imma) جای می دهد. همچنین می افزاید که پرده، بُعد بیرونی (חיצוניות, chitzoniyyus) زیبایی و هماهنگی مادر است و «آسمان» نامیده می شود.

یادداشت كهوت

וכ"ה בלקו"ת שה"ש נא, א. דרך מצותיך ז, ב. וראה בד"ה הגהות לפתח אלי' תרנ"ח קרוב לסופו שצ"ע למ"ש בפרדס בשעה"כ ערך פרוכת ובכמה דרושי דא"ת שהפרסא שבין אצילות לבריאה הוא בחי' מלכות, ע"ש. וראה ג"כ ביאורי הזהר לכ"ק אדמו"ר הצ"צ פ' חיי שרה ע' עה-עו.

48 שמט"ט נק' נעל דשכינתא

یادداشت, Pardes را برای این مطلب که متاترون «كفش حضور الهی» نامیده می شود، ذکر می کند.

یادداشت كهوت

ראה ת"ז תיקון כא (סא, א). פרדס שער אבי"ע פ"ד. קהלת יעקב ערך מט"ט. לקו"ת שה"ש מג, ב ואילך. וראה שם מד, ב למה נק' נעל.

49 שמט"ט נק' נעל דשכינתא

תיקוני זהר (תיקוני זהר: Tikkun 21) متاترون (مستترون) را «كفش» حضور الهی (שכינה, Shechinah) می نامد. از آنجا که كفش همان مرتبه **حשמל** است که زیر صفات عاطفی (ז"א / זעיר אנפין, Z'eir Anpin) و

می دهد که Chashmal متأخر هماamarim را هم به مَثَل و هم به حروف اندیشه تشبیه می کنند.

یادداشت كهوت

בסה"מ תרס"ט ע' פא כ' "שהחשמל הוא כמו משל ובמ"א מבואר שהחשמל הוא כמו אותיות המח' ומזה נעשה הפרסא שזהו כמו משל כו' כמ"ש בתו"א ד"ה פתח אליהו" ע"ש.

40 שיש בבחי' החשמל הזה ב' בחי'

بحتى موازی درباره دو جنبه Chashmal: ریشه بلندمرتبه و نمود بیرونی آن.

یادداشت كهوت

ראה גם דרך מצותיך ז, א.

41 פי' חשמל

یادداشت های كهوت این قطعه از زوهار را برای توضیح معنای واژه **حשמל** نقل می کنند. آلتز ربه دو نیمه آن را دو جنبه **حשמל** می داند.

Zohar III, 223b זח"ג رכג, ב

یادداشت كهوت

זח"ג رכג, ב. וראה ע"ח שער מ"א פ"א. פרדס שער ערכי הכינויים ערך حשמל.

42 פי' חש לשון שתיקה

یادداشت برای پرسشی که Tzemach Tzedek از עץ חיים (Sha'ar Kelipas Nogah, فصل 2) درباره این برداشت از chash به معنای سکوت مطرح می کند، به آنجا ارجاع می دهد.

یادداشت كهوت

ראה אוה"ת למגילת אסתר ד"ה ויהי בימי אחשוורוש ע' א, מה שהקשה בפע"ח [ע"ח] שער מ"ט שער ק"נ פ"ב ע"ש.

43 שרשו מהבינה

اور התורה به تفصیل **עץ חיים** 41:1 را نقل می کند: Chashmal پوششی بیرونی فهم است که صفات عاطفی و بُعد مؤنت را از همه سو حفظ می کند؛ بخش آن در پهلوهایشان «جامه» و بخش زیر پاهایشان «كفش» نامیده می شود؛ و كفش همان پرده میان عالم صدور و عالم آفرینش است.

یادداشت كهوت

אוה"ת בראשית קט, א בשם הע"ח שער מ"א פ"א "כי ענין החשמל שהוא לבוש החיצון של בינה, והבינה מלבשת את זו"נ במלבוש זה לשומרם מיניקת החיצונים. והנה החשמל הזה מלביש לזו"נ מכל צדיהם אפילו מתחת רגליהם ומה שהוא מצדם נקי מלבושי' ומה שהוא מתחת רגליהם נקי מנעלים. והנה נעל הזה הנז' הוא עצמו המסך המפסיק בין אצ"י לבריאה עכ"ל", עכ"ל שם וע"ש בארוכה. וראה גם באוה"ת פ' שמיני ע' נט.

44 לחכמה שתיקה

ربی عقیوا (ربی عقیبا) می آموزد که «سکوت حصاری برای حکمت است». این **ماמר** (maamar) آن را خاموشی **حکמה** می خواند: خودنفي گري آن (بیטول, bittul). که ریشه «خاموشی» در **חש** (chash) واژه **حשמל** است.

Pirkei Avot 3:13 משנה אבות ג' י"ג

רבי עקיבא אומר, שחוק וקלות ראש, מרגילין לערוה. מסרת, סגל לתורה. מעשרות, סגל לעשר. נדרים, סגל לפרישות. סגל לחכמה, שתיקה:

Rabbi Akiva said: Merriment and frivolity accustom one to sexual licentiousness; Tradition is a fence to the Torah; Tithes a fence to wealth, Vows a fence to abstinence; A fence to wisdom is silence

בְּעַד מֹנֶט / فرمانروایی (نوکبا، Nukva) قرار دارد، متاترون از فرشتگان حשמל است.

Tikkunei Zohar 61a:4–5 תקוני זוהר ס"א א:ד-ה'

ועוד שלף איש נעלו דא גופא דאיהי אתתא. כלי דיליה ודא מטטרו"ן. ונתן לרעהו דלזמנין אשתכח ביה עמודא דאמצעי' ולזמנין צדיק ולזמנין שכינתא עלאה. איהי תעודה ביה ולזמנין שכינתא תתאה היא תמורה ביה. ודא איהו גן נעול. וביה מעין חתום דאיהי שכינתא י' כלילא מעשר ספירן. י' מן *מיטטרו"ן

Constantinople, 1740 (CC-BY-NC)

50 בשעה שהדבור יוצא מפי הקב"ה חשות

תלמוד חשמל'א' בה موجوداتی تفسیر می‌کند که «گاه خاموش‌اند و گاه سخن می‌گویند»: هنگامی خاموش‌اند که کلام از دهان قدوس متبارک (קב"ה / קודשא בריך הוא, Kudsha Brich Hu) صادر می‌شود، و هنگامی سخن می‌گویند که چنین نیست. آلتز ربه این را در بند بعدی توضیح می‌دهد.

Chagigah 13b:1 חגיגה י"ג ב:א'

חיות אש מ'מ'ללות. ב'מתניתא תנא: ע'תים חשות, ע'תים מ'מ'ללות. ב'שעה ש'הדבור יוצא מ'פי הקדוש ב'רוך הוא — חשות, וב'שעה ש'אין ה'דיבור יוצא מ'פי הקדוש ב'רוך הוא — מ'מ'ללות.

William Davidson, Vocalized Aramaic (CC-BY-NC)

Zohar III, 225a ז"ח"ג רכה, א

یادداشت کهوت

חגיגה י"ג, ב. ד. ז"ח"ג رכה, א. ل'קמן צח, د م'ציין לכאן.

51 אין מלך בלא עם

این گفته در آنجا مستند و شرح داده می‌شود: نام الوهیت (אלקים, Elokim) به معنای فرمانروایی است، «زیرا هیچ پادشاهی بدون مردم نیست»؛ و این مرتبه حضور الهی نامیده می‌شود، زیرا از طریق آن، او در مخلوقات سکونت می‌گزیند و در آنان جای می‌گیرد. این همان تعریفی از فرمانروایی است که در اینجا به کار رفته است.

یادداشت کهوت

נסמן לעיל ה, א. ل'קמן עג, ד.

52 לך ה' הגדולה

داوود (דוד) در حضور تمام جماعت، نام چهارحرفی (ה', Havayah) را متبارک می‌خواند، هنگامی که هدایا برای معبد آورده می‌شوند: «از آن توست, ה', بزرگی, توانایی...» آیه صفات ה' را برمی‌شمارد (مراتب تجلی (ספירות, Sefiros) صفات عاطفی (ז"א / זעיר אנפין, Z'eir Anpin)), که خودشان هیچ نسبتی با موجودات آفریده‌شده ندارند.

I Chronicles 29:11 דברי הימים א כ"ט:יא

לך ה' הגדלה והגבורה והתפארת והנצח וההוד כ"כל בשמים ובא"רץ לך ה' הממלכה והמתנשא לכל לראש:

Thine, O L-RD, is the greatness, and the power, and the glory, and the victory, and the majesty; for all that is in the heaven and in the earth is Thine; Thine is the kingdom, O L-RD, and Thou art exalted as head above all

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

بند 4

53 ואזי הם המלאכים חשות

یادداشت نشان می‌دهد که این گفتار متأخر موضوع را از جهت عکس توضیح می‌دهد: ازاین‌رو خواننده باید دو تقریر را دربارهٔ این‌که فرشتگان

چه هنگام خاموش‌اند و چه هنگام سخن می‌گویند، با هم بسنجند. یادداشت کهوت

ראה ד"ה בשעה שהקדימו תרס"ז (בהמשך תרס"ו ע' תנו) בהיפך.

54 ברעש גדול ואומרי' ברוך כבוד

حزقیال (יחזקאל) از پشت سرش «صدایی عظیم: مبارک باد شکوه نام چهارحرفی (ה', Havayah) از جایگاهش» شنید. ستایش بلند فرشتگان به حالت کناره‌گیری تعلق دارد؛ هنگامی که نور آشکار نیست.

Ezekiel 3:12 יחזקאל ג:י"ב

ותשאני רוח ואשמע אחרי קול רעש גדול ב'רוך כבוד'ה' ממקומו:

Then a spirit lifted me up, and I heard behind me the voice of a great rushing: 'Blessed be the glory of the L-RD from His place';

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

55 בכדי שלא יהי' ניקת החיצונים

یادداشت می‌گوید در آن‌جا حاشیه‌ای بر این بند دربارهٔ محافظت حשמל'א' از نیروهای بیرونی آمده است.

یادداشت کهوت

בביאה"ז להצ"צ כרך ב ע' תשעב יש הערה לכאן.

56 מה יפו פעמיך

در غزل، دوشیزه چنین ستوده می‌شود: «چه زیباست گام‌هایت در کفش‌ها، ای دختر شریف‌زاده!» حکیمان این آیه را دربارهٔ گام‌های اسرائیل دانسته‌اند که برای اعیاد به اورشلیم بالا می‌روند. در اینجا، «کفش‌ها» همان حשמל'א' زیر پایهای صفات عاطفی (ז"א / זעיר אנפין, Z'eir Anpin) و بְּעַד מֹנֶט / فرمانروایی (نوکبا, Nukva) است، و «دختر» همان فرمانروایی (מלכות, Malchus) است.

Song of Songs 7:2 שיר השירים ז:ב'

מה־יפּוּ פֻעְמֶיךָ בְּעֵלִים בַּת־נָדִיב חֲמוּמֵי יֶרֶכְךָ כִּמוֹ חֲלָאִים מַעֲשֵׂה יָדַי אָמֵן:

How beautiful are thy steps in sandals, O prince's daughter! The roundings of thy thighs are like the links of a chain, The work of the hands of a skilled workman

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

یادداشت کهوت

שה"ש ז, ב.

57 נעל . . . אלא הוא מפסיק

یادداشت Kehot به جایی ارجاع می‌دهد که این موضوع در آنجا بیشتر توضیح داده شده است: Pri Etz Chaim.

یادداشت کهوت

פע"ח שער א' פ"ג.

58 אור של تولדה

یادداشت این اثر متأخر را برای بحث بیشتر دربارهٔ «نور مشتق» فهرست می‌کند.

یادداشت کهوت

ע"ח שער מ"א שער דרושי אבי"ע פא. וראה המשך תער"ב כרך ג ע' א'שצג.

59 אור של تولדה

עץ חיים (עץ חיים) (Sha'ar Drushei ABYA): یادداشت Kehot آن را Sha'ar 41, chapter 1 ذکر می‌کند، و در Sefaria به صورت Sha'ar 42, chapter 13 آمده است) توضیح می‌دهد که عالم آفرینش (برיאה, Beriah) نور را فقط از راه پرده دریافت می‌کند، و نوری که از پرده

The Zohar; London, Soncino Press, 1933 (Public Domain)

64 ובוהר הרקיע

ارجاعات Kehot برای این کلمات (یادداشتش در پایین آمده است).

یادداشت كهوت

להארז"ל.

65 ובהרמ"ז

چنانکه یادداشت نقل می‌کند، این منبع به نقل از Ramaz در پایان יתרו (78b) می‌گوید راز **חשמל** در **תפאר** ت است، خواه **תפאר** ت Imma باشد یا **תפאר** T. Z'air Anpin. آن‌جا توضیح داده می‌شود که چگونه ده مرتبه تجلی (ספירות, Sefiros) عالم **אצילות** تنها از طریق حائل، که «تخت من» نامیده شده، می‌توانند در باغ عدن بدرخشند.

یادداشت كهوت

פ' יתרו. ראה לקו"ת שה"ש נא, א "ימבואר בהרמ"ז ס"פ יתרו (בדה ע"ח) שסוד החשמל הוא בת"ת בין דאימא בין דז"א. וכ"ה באוה"ת בראשית כרך ג תעש, א. וראה שם בפ' וישלח כרך ב רמג, א.

66 ובספר הדרת מלך

یادداشت کتاب را شرح‌های Rabbi Shalom Buzaglo بر **זהר** (זהר) و Idras معرفی می‌کند (Amsterdam, 5526); در آن‌جا بنید **זהر** درباره **חשמל** بررسی شده است.

یادداشت كهوت

להרב שלום בוזאگل, באורים על הזהר והאדרות, אמסטרדם תקכ"ו.

بند 5

67 בשבת מאיר اور האצילות

یادداشت, Siddur را برای این نظر ذکر می‌کند که در **שבת** نور **אצילות** در پایین تنها از طریق **ברیאה** می‌تابد. همچنین **פרי עץ חיים**, Sha'ar Mikra'ei Kodesh, فصل 3 را به‌عنوان منبع آریزال (**הار"ז**) می‌آورد.

یادداشت كهوت

ראה פ"ע"ח שער מקראי קודש פ"ג. رאה גם سידור קמט, א. מאמרי אדה"א — קונטרסים ד"ה להבין מ"ש בפע"ח ע' תקלג ואילך.

68 ובח"ל ע"י עשייה

گفتار متأخرتری که برای تفاوت میان سرزمین اسرائیل (Yetzirah) و بیرون از آن (Asiyah) فهرست شده است.

یادداشت كهوت

ראה לקו"ת פ' מסעי פט, ב. ספר המאמרים תש"ג בד"ה טוב טעם ע' לח.

69 וצבא השמים לך משתחווים

در دعای لاویان: «تنها **ה'** هستی؛ تو آسمان‌ها را ساختی... و سپاه آسمان در برابر تو سر فرود می‌آورد.» حتی «موجودیت» آفریده‌شده عوالم مقدس، یعنی **יש** (yesh [وجود مستقل‌نما])، در خودنهی‌گری (**ביטול**, bittul) در برابر **ה'** سر فرود می‌آورد.

Nehemiah 9:6 נחמיה ט"ו:

אֱת־הָיָה ה' לְבָדָד אֶתְהָ עֲשִׂיתָ אֶת־הַשָּׁמַיִם שָׁמַיִם וְקִלְעֻבָּאָם הָאָרֶץ וְקִלְעֻאֲשֶׁר עָלֶיהָ הַיָּמִים וְקִלְעֻאֲשֶׁר בָּהֶם וְאֶתְהָ מַחְיָה אֶת־כָּל־בָּאָה הַשָּׁמַיִם לְךָ מִשְׁתַּחֲוִּים:

Thou art the L-RD, even Thou alone; Thou hast made heaven, the heaven of heavens, with all their host, the earth and all things that are thereon, the seas and all that is in them, and Thou preservest them all; and the host of heaven worshipping Thee

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

می‌گذرد جوهر نور نخستین نیست، بلکه تنها زاده آن (تולדה, toldah) است؛ ازاین‌رو آن را آفرینشی نو می‌نامند.

Sefer Etz Chaim 42:13-14 עץ חיים מ"ב:י"ג-י"ד

... וע"י מلبוש הזה **דחשמ"ל** אין יכולין הקליפ' לינק מזו"ן מאו"פ שלהם באופן כי רוב עביות او רוב הזכות והבהירות מונע את החיצונים לינק רק מהבינונים ואינם יכולין להביט בו ולכן מהמקיף של נוקבא אינם יכולין לינק מרוב اور שלו ומהחשמ"ל אינם יכולין לינק מרוב עביו אמנם כשישראל חוטאים ח"ו אז גורמין הסתלקות האם העליונה מעל הבנים ואז יכולין לינק מאו"פ של זו"ן והבן זה היטב סוד הסתלקות האם מעל הבנים מה ענינם והנה החשמ"ל הזה מלביש ומקיף לזו"ן מכל צדדיהם אפילו מתחת רגליהם ומה שהוא מצדם נקרא **מלבושים** ומה ...

Sefer Etz Chaim (Public Domain)

60 ממך הכל

ارجاعات Kehot برای این کلمات (یادداشتش در پایین آمده است).

یادداشت كهوت

דברי-הימים-א כט, יד.

61 דממך הכל

داوود (דוד)، هنگامی که مردم برای معبد آزادانه بخشش کردند، می‌گوید: «زیرا همه‌چیز از توست و از دست تو به تو داده‌ایم.» سخنان او این پرسش را پیش می‌کشد که چرا آفرینش را «چیزی از هیچ» می‌نامند. حال آنکه همه‌چیز از **ה'** است.

I Chronicles 29:14 דברי הימים א כ"ט:י"ד

וכי מי אני ומי עמי כִּי־נִעְצָר כַּח לְהַתְנַדֵּב קֹדֶשׁ כִּי־מִמֶּךָ הַכֹּל וּמִיָּדְךָ נִתְּנוּ לָךְ:

But who am I, and what is my people, that we should be able to offer so willingly after this sort? for all things come of Thee, and of Thine own have we given Thee

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

62 ולכן נקי הברیאה יש מאין והגם דממך הכל כתיב

در آن‌جا نیز همین پرسش مطرح می‌شود: چرا آفرینش «چیزی از هیچ» نامیده می‌شود، با آن‌که «همه‌چیز از توست»؟ پاسخ این است که ذات **ה'** با آفرینش، همچون سرچشمه با اثر خود، رابطه ندارد («فرمان داد و آفریده شدند»); پس آفریده‌شده از ذات او جاری نمی‌شود.

یادداشت كهوت

ראה לקו"ת פ' ראה כו, ד. שם יט, ג. ובאגה"ק סי' כ ובליקוט פ' שם בארוכה.

63 בוזהר ח"ב דע"ח ב' רזא דחשמל

بخش **זהר** (זהר) درباره «راز **חשמל**» که آلت ربه برای مطالعه بیشتر به آن ارجاع می‌دهد.

Zohar, Yitro 13:235-14:246 ספר הזהר, יתרו י"ג:רל"ה-י"ד:רמ"ו

IN THE THIRD MONTH, WHEN THE CHILDREN OF ISRAEL WERE GONE FORTH OUT OF THE LAND OF EGYPT.... The third month is the one in which the celestial chief Uriel has sway. He has three hundred and sixty-five myriads of camps with him, corresponding to all the days of the year. All have three hundred and sixty-five keys of light issuing from the inner supernal sphere called "Hashmal" (v. Ezek. 1, 4), which is hidden and veiled, in which the mysteries of the holy celestial letters of the Holy Name

70 הערלה המכסה על היסוד

کتاب **עץ חיים** (עץ חיים) می‌گوید که پوست بیرونی، ساخته‌شده از پادشاهانی که پالایش نشدند، **קליפת נוגה** (kelipas nogah) [پوسته نورانی] و **חשמל** (Chashmal) [حائل] نامیده می‌شود؛ «و آن همان پوست ختنه‌گاه است که بنیاد (יסוד، Yesod) را می‌پوشاند». این **מאמר** (maamar) آن را به‌عنوان Sha'ar 40, chapter 1 ارجاع می‌دهد؛ در Sefaria, Sha'ar 41, Sha'ar HaChashmal, chapter 1 است.

Sefer Etz Chaim 41:2 **עץ חיים** מ"א:ב'

נבאר ענין אב"א הנה נתבאר כי הצנונים יונקים מן העור הנקרא קלי' נוגה והנה בהיות ז"א בסוד ניקה אז הצנונים נאחזין שם מאד יותר מן הצורך מאותן הניצוצין המאירין ועוברין דרך נקבי העור ואחר כך בהיותן בגדלות נמשכו בחי' מוחין דגדלות אלא שהם עדיין בחי' דינין וגבורות קצת אז נמשכו בזו"ן חשמ"ל מבחי' נה"י תבונה הב' לבד כנודע ואז החיצונית מבחי' הפנים חשמ"ל הנ"ל אינם יכולים לינק כי הם אור גדול ונכחים עיניהם בסוד לא יתיצבו הוללים לנגד עינין אמנם מן האחוריים דחשמ"ל יכולין לינק לכן המוחין הנמשכים אל הנוקבא ...

Sefer Etz Chaim (Public Domain)

71 ואפשר שהפרסא

در این نسخه خطی، این عبارت با جمله «و در نسخه خطی دیگری یافتیم که جداکننده...» آغاز می‌شود؛ این نشان می‌دهد که پیشنهاد وجود **חשמל** میان Asiyah و **נוגה** از نسخه خطی دیگری آمده است.

یادداشت کھوت

בבזבב' 17 קכט, א: ובכתב אחר מצאתי שהפרסא.

72 במ"א בפ' ואתחנן ע"פ שמע ישראל

این همان گفتار درباره «بشنو ای اسرائیل» است که متن به آن اشاره می‌کند. در آن پرسیده می‌شود چرا **ה'** تکرار شده، چرا عبارت «مبارک باد نام» میان آیه می‌آید و چگونه می‌توان به «و دوست خواهی داشت» رسید؛ همچنین جدایی از طریق **חשמל** در همان‌جا بررسی می‌شود.

یادداشت کھوت

לקו"ת ואתחנן יא, ב והנחת כ"ק אדה"א בסה"מ תקס"ב ע' רמד ובהביאור שם ע' רנב ואילך. ובאה"ת ויקרא ע' נב.

73 ע"פ שמע

שמע (שמע, Shema). آلتز ربه به گفتار خود درباره این آیه در پاراشای **واتחנן** (واتחנן) ارجاع می‌دهد؛ در آنجا جدایی از راه **חשמל** نیز توضیح داده شده است.

Deuteronomy 6:4 **דברים** ו':ד'

שמע ישראל ה' **אלהינו** ה' **אחד**:

HEAR, O ISRAEL: THE L-RD OUR GOD, THE L-RD IS ONE.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

74 אשר ברא אלקים לעשות

در maamar دوم این پاراشا، آیه به‌عنوان دلیل ختنه توضیح داده شده است: «آنچه **אלקים** آفرید تا به انجام رساند»، یعنی اصلاح کند؛ زیرا انسان کامل آفریده نشد و باید خود را کامل سازد. این maamar بر آن توضیح تکیه می‌کند.

یادداشت کھوت

נסמן לעיל יב, א.

75 אשר ברא אלהים לעשות

در روز هفتم، **ה'** از همه کار خویش آرام گرفت؛ «آنچه **ה'** آفرید تا انجام دهد». میدراش «تا انجام دهد» را به معنای «تا اصلاح کند» می‌خواند: هر آنچه در شش روز آفریده شد هنوز نیازمند تکمیل است، حتی انسان. آلتز ربه (**אדמו"ר הזקן**) این را در دومین **מאמר** (maamar) این پاراشا به‌عنوان علت ختنه توضیح داد.

Genesis 2:3 **בראשית** ב':ג'

וַיְבָרֶךְ אֱלֹהִים אֶת-יוֹם הַשְּׁבִיעִי וַיְקַדֵּשׁ אוֹתוֹ כִּי בּוֹ שָׁבַת מְקַלְמֶלְאָתוֹ אֲשֶׁר-בְּרָא אֱלֹהִים לַעֲשׂוֹת:

And G-d blessed the seventh day, and hallowed it; because that in it He rested from all His work which G-d in creating .had made

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

76 בצלמנו כדמותנו

ה' می‌گوید: «انسان را به صورت ما، به همانندی ما بسازیم.» انسان که همچون جهانی کوچک آفریده شده، **חائل** **נוגה** را نیز با خود دارد و مأمور به اصلاح آن است.

Genesis 1:26 **בראשית** א':כ"ו

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים נַעֲשֶׂה אָדָם בְּצַלְמֵנוּ כְּדִמּוּתֵנוּ וְיִרְדּוּ בְּדָגַת הַיָּם וּבְעוֹף הַשָּׁמַיִם וּבַבְּהֵמָה וּבְכָל-הָאָרֶץ וּבְכָל-הָרֶמֶשׂ עַל-הָאָרֶץ:

And G-d said: 'Let us make man in our image, after our likeness; and let them have dominion over the fish of the sea, and over the fowl of the air, and over the cattle, and over all the earth, and over every creeping thing that creepeth upon .the earth

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

77 וצריך — חולין שנעשו על טהרת הקודש

تلمود از کسانی سخن می‌گوید که خوراک عادی می‌خورند که «در پاکی قداست آماده شده بود». آلتز ربه این تعبیر را برای زندگی روزمره‌ای به‌کار می‌برد که به قداست ارتقا یافته است.

Chagigah 19b:4-6 **חגיגה** י"ט ב:ד-ו'

אָמַר לְרַבִּי מֵאִיר, דָּאָמַר: חוֹלִין וּמַעֲשֵׂר כְּהֻדֵי יִנְהוּ, רִישָׁא רַבִּנּוּ וְסִיפָא רַבִּי מֵאִיר, רִישָׁא רַבִּנּוּ וְסִיפָא רַבִּי מֵאִיר. רַב אֱחָא בְּר אֱדָא מִתְּנִי לֵה בְּסִיפָא חֲמִשׁ מַעְלֹת, וּמוֹקִי לֵה כּוֹלָה כְּרַבִּנּוּ. אָמַר רַב מְרִי:

שָׁמַע מִינָהּ חוֹלִין שְׁנַעֲשׂוּ עַל טְהַרַת הַקּוֹדֶשׁ — כְּקוֹדֶשׁ דְּמוּ. מִמָּאִי —

William Davidson, Vocalized Aramaic (CC-BY-NC)

یادداشت کھوت

חגיגה יט, ב. ראה סידור קמה, ד ואילך. דרך מצותיך מצות מילה ח, א.

78 שו"ה לעשייה — וכ"ש שק"נ אינו מפסיק אז

نسخه خطی چنین می‌خواند: «و به طریق اولی، پرده میان Asiyah و kelipas nogah در آن هنگام حائل نمی‌شود؛ بدین‌ترتیب مشخص می‌کند که در **שבת**، همین پرده میان Asiyah و **נוגה** دخالت نمی‌کند.

یادداشت کھوت

בבזבב' 17 שם: ומכ"ש שהמסך שבין עשי' לק"נ אינו מפסיק אז.

79 שבת להו"ה אלהיך

چهارمین فرمان از ده فرمان: «روز هفتم، شبات (שבת, Shabbos) ی برای **ה', ה' توست.**» شبات با **ביטול** به **ה'** اختصاص دارد و از کار روزهای هفته جداست.

Exodus 20:10 שמות כ"י

וְיוֹם הַשְּׁבִיעִי שַׁבָּת לַה' אֱלֹהֶיךָ לֹא-תַעֲשֶׂה קְלִי-מְלָאכָה אַתָּה וּבִנְךָ-וּבִתֶּךָ עֲבָדְךָ וַאֲמָתְךָ וּבְהֶמְתְּךָ וְגֵרְךָ אֲשֶׁר בְּשַׁעְרֶיךָ:

but the seventh day is a sabbath unto the L-RD thy G-d, in it thou shalt not do any manner of work, thou, nor thy son, nor thy daughter, nor thy man-servant, nor thy maid-servant, nor thy cattle, nor thy stranger that is within thy gates

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

80 שהתהוות

نسخه خطی عبارت «پدیدآمدن آنها» را به صورت جمع (שהתהוות, she-hishtahavusan) می‌خواند که به روزهای هفته اشاره دارد؛ معنا همان است.

یادداشت کھوت

בבזך 17 שם: שהתהוות.

81 יגיע כפך

سرودی از سرودهای صعود، کسی را که از **ה'** می‌ترسد چنین می‌ستاید: «چون دسترنج دستانت را بخوری، خوشا به حالت.» کار صادقانه‌ای که برای خاطر آسمان انجام شود، راه پالایش **נוגה** در شش روز کاری هفته است.

Psalms 128:2 תהילים קכ"ח:ב'

יָגִיעַ כְּפִיךָ כִּי תֹאכַל אֲשֶׁרֶיךָ וְטוֹב לְךָ:

When thou eatest the labour of thy hands, Happy shalt thou be, and it shall be well with thee

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

82 שו"ה להיות — כ"א

حاشیه‌ها این اختصار را **כי אם** (ki im, «زیرا اگر») می‌خوانند؛ ترجمه نیز همین خوانش را به‌کار می‌گیرد: «زیرا اگر هیچ پرده‌ای نبود...»

یادداشت کھوت

= **כי אם**, **כן** הוא בהגהות הרה"ח ר' אשר.

6 بند

83 אני הנה בריתי אתך

«اما من، اینک پیمانم با توست، و تو پدر انبوهی از ملتها خواهی شد.» پیمان ختنه‌ای **ה'** با ابراهیم (**אברהם**): **آلتر** ربه (**אדמו"ר הזקן**) هر عبارت را در چارچوب برداشتن پرده **נוגה** (nogah: تابش) می‌خواند.

Genesis 17:4 בראשית י"ז:ד'

אֲנִי הִנֵּה בְרִיתִי אִתְּךָ וְהִייתָ לְאָב הַמֶּוֹן גּוֹיִם:

As for Me, behold, My covenant is with thee, and thou shalt be the father of a multitude of nations

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

یادداشت کھوت

בראשית יז, ד.

84 אני אותיות אין

این یادداشت برای هم‌ارزی **آنی** («من») و **عین** («هیچ») به این اثر مرجع درباره اصطلاحات قبلاهی ارجاع می‌دهد.

یادداشت کھوت

ראה מאו"א אות א' סס"ד.

85 וזקף גדול دهיינו כשהיא מתעלית למעלה

اور هاتورا (**אור התורה**, Or HaTorah) در آنجا از زوهار (**זهر**, the Zohar) نقل می‌کند (3:191b) که نغمه زاکف، که به حالت ایستاده است، بر صعود فرمانروایی دلالت دارد؛ از همین رو متن «من» را با زاکف گادول می‌خواند.

یادداشت کھوت

באזה"ת מטות ע' א'שכז מציין לזה"ג קצא, ב זקוף טעמא לעילא, מורה על עליית המל.

درباره این نسخه

.the notes و our explanations ,the English translation ,This edition contains the Hebrew text

The Hebrew text of Torah Ohr: © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted.

.Our English translation, made from the Hebrew without Kehot's notes: CC BY-NC 4.0

.Our explanations, with the overview, the questions and the page for children: CC BY-NC 4.0

The notes: Kehot's marei mekomos ("Sources and References", including the Rebbe's notes) © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted; our notes on them: CC BY-NC 4.0.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA); The Holy Scriptures: A New Translation (JPS 1917) از طریق سفاریا: (Public Domain); William Davidson Edition - Vocalized Aramaic (CC-BY-NC); Torat Emet 357 (Public Domain); Mishnah Yomit by Dr. Joshua Kulp (CC-BY); Sefer Etz Chaim (Public Domain); Vocalized Edition (CC-BY-NC); Sifrei by Rabbi Shraga Silverstein (CC-BY); Constantinople, 1740 (CC-BY-NC); The Zohar; London, Soncino Press, 1933 (Public Domain)

This edition as a whole: CC BY-NC 4.0. Shuls, schools and non-profit projects may copy, print and share it freely, and may ask for donations to cover the cost of printing; it may never be sold. Credit Kehot Publication Society and likuteitorah.com. <https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0>

ترجمه و شرح انگلیسی: با کمک هوش مصنوعی (openai/gpt-6-luna-pro:batch) برای likuteitorah.com تهیه شده و با متن عبری و سفاریا مقابله شده است؛ هنوز ویراستار انسانی آن را بازبینی نکرده است. لطفاً هر مطلب مهمی را با متن عبری مقابله کنید.

ربه خواست که ماماریم پارشای آن هفته، «پارشای حسیدی»، در همان هفته و در طول هفت روز آن آموخته شوند (Sichah of Shabbos Parshas Vayakhel 5725 · Toras Menachem vol. 42, pp. 306–309). چرا آن را بیاموزیم و برکات ربه: likuteitorah.com/about/the-chassidishe-parsha

پروژه‌ای رایگان و غیرتجاری؛ هیچ‌چیز در اینجا فروخته نمی‌شود. وابسته به Kehot, Sefaria یا کتابخانه لوباوویچ نیست. © likuteitorah.com

از likuteitorah.com/fa/torah-ohr/lech-lecha/4

تقدیم به افتخار

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

پدر ربه، רב لیوی بیتسخاک